

**LOKALNY PLAN
ROZWOJU USŁUG
SPOŁECZNYCH I
DEINSTYTUCJONALIZACJI
USŁUG SPOŁECZNYCH
DLA GMINY JASIEŃ NA
LATA 2025-2030**

Jasień, maj 2025

Adnotacja:

Usuwanie barier i zapewnienie dostępności dla wszystkich obywateli, w tym przede wszystkich osób doświadczających trudności w mobilności czy percepcji, stanowi jedno z kluczowych zadań państwa urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. Dokument został opracowany zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027 i Standardami dostępności dla polityki spójności 2021-2027. Mając na uwadze dostosowane dla osób z niepełnosprawnością wzroku tekst dokumentu nie został wyjustowany, zastosowano odpowiednią czcionkę i interlinię, a także dodano opisy alternatywne do grafik i wykresów.

Wprowadzenie.....	5
Cel opracowania dokumentu.....	5
Podstawa prawna.....	7
Metodologia prac na opracowaniem Planu.....	7
Część I DIAGNOSTYCZNA	8
1. Charakterystyka gminy	9
1.1 Uwarunkowania społeczne gminy Jasień	9
1.2 Problemy i wyzwania społeczne występujące na terenie gminy.....	13
1.3 Analiza dokumentów strategicznych samorządu i aktów prawa miejscowego w zakresie realizowania usług społecznych	26
2. Analiza zasobów środowiskowych	28
2.1 Analiza zasobów systemu wsparcia i realizowanych dotychczas usług.....	28
2.2 Analiza zasobów organizacji społecznych i nieformalnych sieci wsparcia oraz realizowanych dotychczas usług	30
2.3 Analiza zasobów podmiotów komercyjnych realizujących usługi społeczne	34
3. Diagnozy w zakresie potrzeb procesu deinstytucjonalizacji	34
3.1 Potrzeby w obszarze wsparcia osób starszych	34
3.2 Potrzeby w obszarze wsparcia osób z niepełnosprawnościami	36
3.3 Potrzeby w obszarze wsparcia osób w kryzysie bezdomności i zagrożone bezdomnością	39
3.4 Potrzeby w obszarze wsparcia osób w kryzysie zdrowia psychicznego	41
3.5 Potrzeby w obszarze wsparcia dziecka i rodziny	43
4. Przyczyny niezrealizowania usług	47
Część II PROGRAMOWA.....	49

1.	Lokalny plan rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji usług społecznych	50
1.1	Cele ogólne i cele szczegółowe.....	50
1.2	Lokalny plan rozwoju usług społecznych w gminie Jasień.....	51
2.	Analiza kosztów realizacji Lokalnego planu rozwoju usług społecznych	57
2.1	Analiza kosztów realizowanych obecnie usług społecznych oraz kalkulacja kosztów realizacji usług po wdrożeniu Lokalnego planu rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji usług społecznych	57
2.2.	Źródła finansowania	59
3.	Dostępne zasoby do realizacji usług	60
4.	System monitorowania i oceny	60
4.1	Wskaźniki realizacji Lokalnego planu rozwoju usług społecznych.....	60
4.2	Opis systemu monitorowania realizacji planu i osiągnięcia wskaźników oraz ocena skuteczności i efektywności Planu	63
5.	Zakończenie	63
6.	Spis map, tabel, schematów i wykresów.....	64

Wprowadzenie

Cel opracowania dokumentu

Deinstytucjonalizacja stanowi obecnie jeden z kluczowych kierunków rozwoju polityki społecznej w Polsce. Proces ten został opisany w dokumencie strategicznym „Strategia Rozwoju Usług Społecznych – polityka publiczna do 2030 r. z perspektywą do 2035 r.”, zatwierdzonym przez Radę Ministrów 15 czerwca 2022 r. W świetle tego dokumentu, deinstytucjonalizacja oznacza rozwój usług świadczonych w środowisku lokalnym i tworzenie rozwiązań, które umożliwiają osobom starszym, z niepełnosprawnościami, z zaburzeniami psychicznymi czy innym osobom potrzebującym – prowadzenie samodzielnego życia. Dzieciom natomiast ma być zapewniona opieka w rodzinie lub w środowisku ją przypominającym. Rozwój usług społecznych na poziomie lokalnym staje się priorytetem, szczególnie wobec wyzwań takich jak starzenie się społeczeństwa, zmiany struktury demograficznej, potrzeby rynku pracy czy też problemy z pieczą zastępczą i narastające zjawisko bezdomności. Kluczowe znaczenie zyskuje więc wdrażanie rozwiązań umożliwiających świadczenie usług w miejscu zamieszkania, co przekłada się na większą efektywność i lepszą jakość życia ich odbiorców.

Deinstytucjonalizacja dąży do zmniejszenia liczby całodobowych placówek opiekuńczych, takich jak Domy Pomocy Społecznej czy instytucjonalna piecza zastępcza. W ich miejsce wprowadzane są programy wspierające osoby starsze i niepełnosprawne, takie jak: Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością, Opieka wytchnieniowa, Korpus Wsparcia Seniorów, Dienne Domy Pobytu czy Kluby Seniora. Ich celem jest stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia w środowisku lokalnym, bez konieczności umieszczania osób w instytucjach. Istotnym elementem tego procesu jest wsparcie rodzin, które mają trudności w opiece nad osobami zależnymi. Jednak deinstytucjonalizacja to nie tylko pomoc bezpośrednia – to również działania profilaktyczne i edukacyjne, promowanie odpowiednich wzorców wychowawczych i życiowych oraz wspieranie rodzin zmagających się z ubóstwem, uzależnieniami, przemocą czy izolacją społeczną. Tego typu problemy mogą prowadzić do marginalizacji i utraty samodzielności życiowej. Współczesna polityka społeczna powinna skutecznie odpowiadać na potrzeby rodzin, zapobiegając rozpadowi więzi, demoralizacji dzieci czy uzależnieniu od systemu pomocy społecznej. Istnieje potrzeba kształtowania działań w takich obszarach jak zatrudnienie, edukacja, zdrowie, mieszkalnictwo czy kultura.

W gminie Jasień także należy rozwijać niefinansowe formy wsparcia społecznego, które mogą przyczynić się do ograniczenia zapotrzebowania na pomoc finansową. Choć wsparcie pieniężne nie zostanie całkowicie wyeliminowane, to dzięki skutecznej polityce możliwe jest jego stopniowe ograniczanie. Już dziś zauważa się spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej, co jest efektem m.in. rządowych programów takich jak 500+/800+ czy „Dobry Start”. Nadal jednak konieczne jest poszerzanie oferty usług społecznych w celu wspierania dzieci, rodzin i seniorów oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Podsumowując, skuteczna deinstytucjonalizacja powinna mieć swoje źródło w rodzinie i środowisku lokalnym. Działania takie jak edukacja, profilaktyka czy praca socjalna mogą realnie wspierać ten proces. Jednocześnie, w obliczu zmian demograficznych, niezbędne staje się rozwijanie lokalnych form opieki, takich jak Kluby Seniora czy inne miejsca aktywizacji społecznej.

Lokalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych dla Gminy Jasień na lata 2025-2030 (zwany dalej Planem) powstał w oparciu o rekomendowane przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej w Warszawie "Ogólnopolskie ramowe wytyczne tworzenia lokalnych planów deinstytucjonalizacji usług społecznych". Jego celem jest wyznaczenie kierunków rozwoju usług społecznych świadczonych w gminie Jasień, zarówno w zakresie koniecznych interwencji, jak i podjęcia działań o charakterze prewencyjnym i profilaktycznym. Niniejszy dokument jest komplementarny z „Regionalnym Planem Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla województwa lubuskiego na lata 2023-2026” oraz Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jasień na lata 2022-2027.

Lokalni liderzy wraz z samorządem gminnym podjęli decyzję o dokonaniu zmiany, która polega na przekształceniu Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jasieniu w instytucję o znacznie szerszym zakresie działania, jakim będzie Centrum Usług Społecznych (CUS). Aby te zadania wykonać potrzebne jest dobre rozpoznanie nie tylko potrzeb, ale także potencjałów. Chodzi o to, by oferta CUS odpowiadała na najpilniejsze potrzeby, a jednocześnie, by uwzględniała potencjalne i realne szanse ich zaspokojenia, dzięki aktywności lokalnych podmiotów świadczących odpowiednie usługi.

Podstawa prawna

Podstawy prawne do stworzenia niniejszego Planu opierają się na krajowych regulacjach z zakresu pomocy społecznej, równości szans, a także przepisach międzynarodowych dotyczących praw człowieka. Przede wszystkim Plan ten wpisuje się w ducha Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych oraz Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, zobowiązujących do stworzenia systemu wsparcia, który respektuje godność, autonomię i aktywne uczestnictwo każdej osoby w życiu społecznym.

Metodologia prac na opracowaniem Planu

Plan składa się z dwóch zasadniczych części, tj. diagnostycznej i programowej (wdrożeńiowej). Pierwsza ze wskazanych części zawiera główne dane i informacje dotyczące sfery polityki społecznej w gminie oraz realizowanych usług społecznych wraz z rekomendacjami dotyczącymi ich wdrażania w przyszłości. Jej opracowanie opierało się na analizie danych pochodzących ze sprawozdań i ogólnodostępnych baz danych oraz na wynikach badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców gminy Jasień. Cel badania stanowiło rozeznanie potrzeb społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych, w szczególności zidentyfikowanie istniejącego w środowisku lokalnym zapotrzebowania na usługi społeczne i określenie kierunków ich rozwoju na terenie gminy.

Badanie zostało przeprowadzone w okresie od lutego do marca 2025 r. za pomocą kwestionariuszy ankiet. Badanie przeprowadzono na podstawie 5 ankiet wśród 5 różnych grup mieszkańców i obszarów wsparcia, tj.:

- osób starszych,
- osób z niepełnosprawnością,
- osób w kryzysie bezdomności lub zagrożonych kryzysem bezdomności,
- osób w kryzysie zdrowia psychicznego,
- dzieci i rodziny znajdujących się w kryzysie.

Podczas badania wypełniono łącznie 319 ankiet. Kwestionariusze ankiet składały się z pytań zamkniętych oraz otwartych.

Z kolei część programowa dokumentu prezentuje obszary interwencji oraz przypisane im cele oraz kluczowe działania, a także źródła ich finansowania oraz założenia wdrożeniowe Planu.

CZĘŚĆ I

DIAGNOSTYCZNA

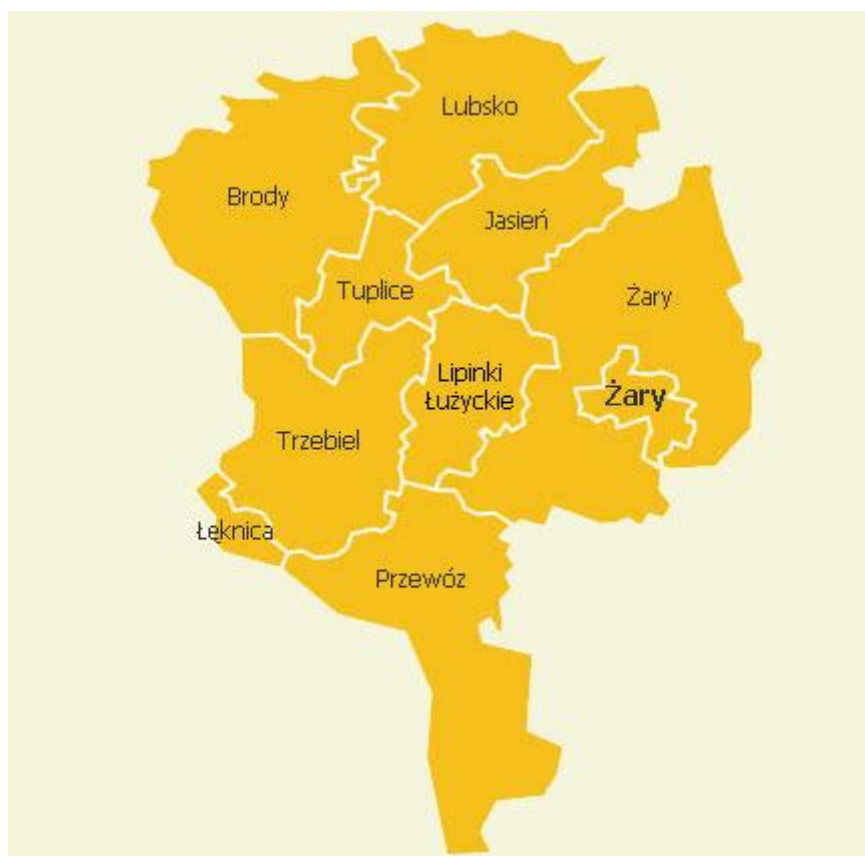

1. Charakterystyka gminy

1.1 Uwarunkowania społeczne gminy Jasień

Jasień to gmina miejsko-wiejska w województwie lubuskim, w powiecie żarskim. Gmina zajmuje powierzchnię 127 km², co stanowi ok. 9% powiatu. Gęstość zaludnienia w gminie wynosi 50 os./km². Siedzibą gminy jest miasto Jasień liczące ok. 3 km² z ludnością 3 762 tys. mieszkańców. W skład gminy wchodzi 17 sołectw. Według struktury demograficznej udział kobiet i mężczyzn w gminie jest niemal równy, na koniec grudnia 2024 r. gminę zamieszkiwało 6 637 mieszkańców. Gmina graniczy z gminą Lubsko (od północy i zachodu), z gminą Tuplice (od południowego zachodu), z gminą Żary (od południa), z gminą Nowogród Bobrzański (od wschodu) oraz z gminą Lipinki Łużyckie (od południowego zachodu).

Mapa 1 Położenie gminy Jasień w powiecie żarskim

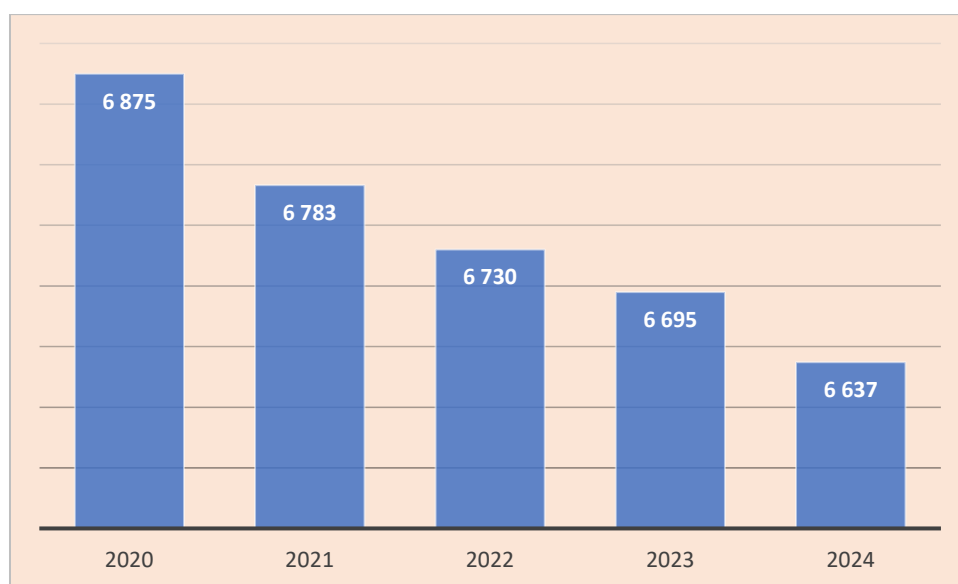
Źródło: google.com (dostęp: 30.05.2025 r.)

Gmina Jasień leży na historycznych Łużycach. Przez gminę przepływa rzeka Lubsza i sieć mniejszych cieków wodnych (np. Makówka, Ług, Widunia). Użytki rolne stanowią w gminie ok. 39%, a leśne – 52% powierzchni gminy. Gmina Jasień charakteryzuje się licznymi terenami

zielonymi oraz bogactwem lasów. Na obszarze gminy znajduje się Obszar chroniony – torfowisko Guzów o powierzchni 117 ha. Przez gminę przebiegają trzy szlaki turystyczne: niebieski (o długości 25 km), zielony (76 km, łączący Żary z Gubinem) oraz żółty (o długości 31 km, łączący Lubsko-Gorzupię). Gmina Jasień to atrakcyjny teren łączący bogate dziedzictwo historyczne i naturalne – lasy, szlaki turystyczne, zabytki sakralne i sakralno-pałacowe. Pomimo wyzwań demograficznych, prowadzi aktywną politykę inwestycyjną, modernizacyjną i ekologiczną, współpracując z szerokim gronem partnerów, w tym z euroregionem i gminą partnerską w Niemczech.

Na koniec 2024 r. gminę Jasień zamieszkiwało łącznie 6 637 mieszkańców, w tym 3 311 kobiet. W analizowanych latach 2020-2024 widoczny jest spadek liczby ludności w gminie, liczba mieszkańców gminy w tym okresie zmniejszyła się o 238 osób.

Wykres 1 Liczba mieszkańców gminy Jasień w latach 2020-2024

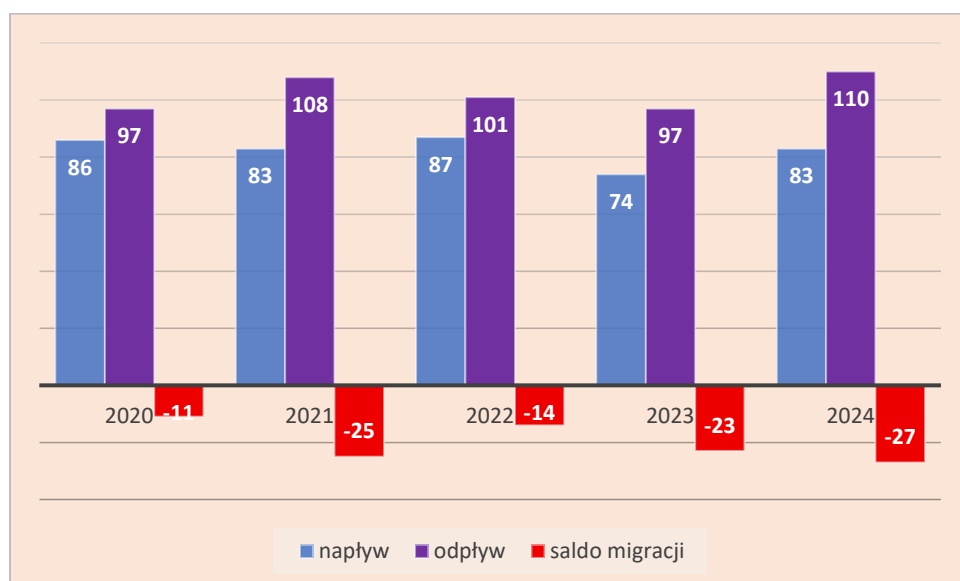

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Spadek liczby ludności na terenie gminy wynika przede wszystkim z ujemnego salda migracji oraz spadku liczby urodzeń w gminie. W 2024 r. saldo migracji wynosiło -27 osób.

W badanym okresie saldo migracji utrzymuje się na ujemnym poziomie.

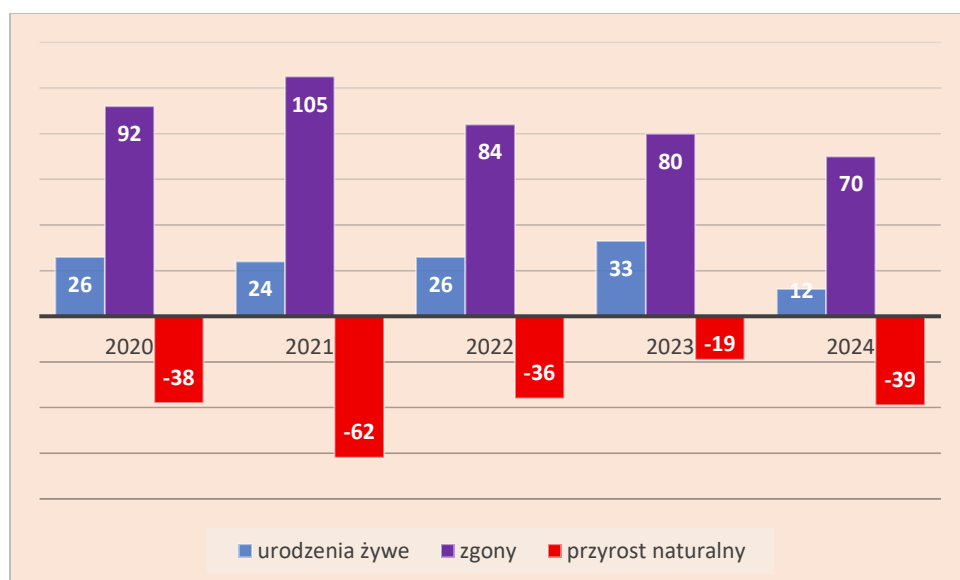
Wykres 2 Saldo migracji na terenie gminy Jasień w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

W analizowanych latach 2020-2024 utrzymuje się na terenie gminy ujemne przyrost naturalny, który wynika z większej liczby zgonów niż urodzeń. W 2024 r. odnotowano 70 zgonów, a tylko 12 urodzeń. Współczynnik przyrostu naturalnego wyniósł -39 osób.

Wykres 3 Przyrost naturalny na terenie gminy Jasień w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Według grup funkcjonalnych na terenie gminy w 2024 r. odnotowano 1 132 osoby w wieku przedprodukcyjnym, 3 933 osoby w wieku produkcyjnym oraz 1 572 osoby w wieku

poprodukcyjnym. Z analizy danych wynika, że w ostatnich latach wzrosła liczba osób w wieku poprodukcyjnym (o 79 osób), a zmniejszeniu uległa liczba osób w wieku produkcyjnym (o 214 osób) oraz w wieku przedprodukcyjnym (o 103 osoby).

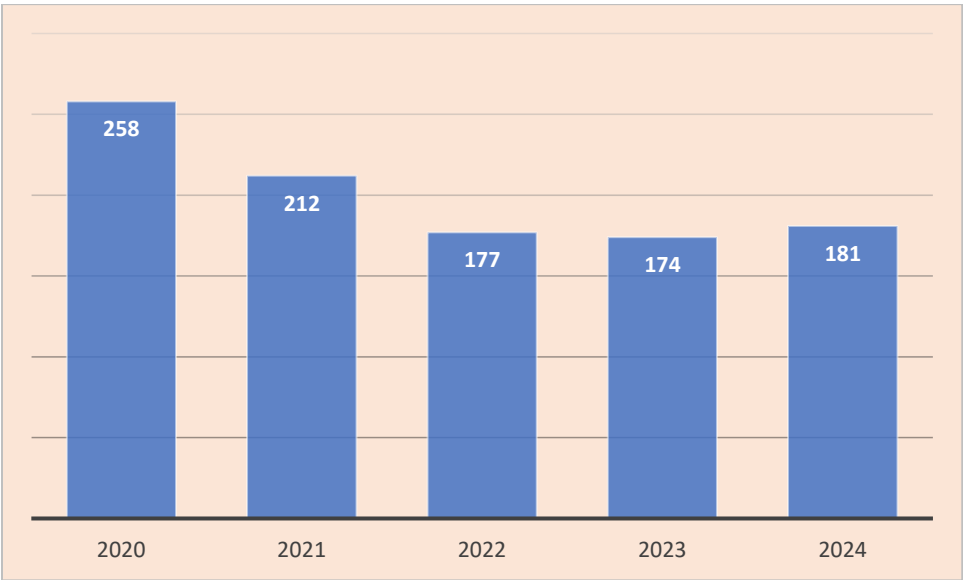
Tabela 1 Liczba ludności w podziale na grupy funkcjonalne w latach 2020-2024

Ludność	2020	2021	2022	2023	2024
Wiek przedprodukcyjny	1 235	1 207	1 172	1 182	1 132
Wiek produkcyjny	4 147	4 086	4 039	3 972	3 933
Wiek poprodukcyjny	1 493	1 490	1 519	1 541	1 572

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Analizując uwarunkowania rynku pracy na terenie gminy Jasień można wskazać, iż bezrobocie stanowi poważny problem społeczny gminy. W 2024 r. odnotowano łącznie 181 osób pozostających bez zatrudnienia na lokalnym rynku pracy, w tym 116 kobiet. Stopa bezrobocia na koniec grudnia 2024 r. wynosił 5,3%. W analizowanych latach 2020-2024 liczby osób bezrobotnych wzrosła w okresie pandemii i wówczas wynosiła 258 osób. Jednakże okres stabilizacji popandemicznego rynku pracy ustabilizował się i liczba osób bezrobotnych w gminie zmniejszyła się porównywalnie do okresu przed pandemią.

Wykres 4 Osoby bezrobotne na terenie gminy Jasień w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Analizując sytuację osób pozostających bez zatrudnienia na lokalnym rynku pracy w grupie osób znajdujących się w szczególnej sytuacji odnotowano spadek liczby bezrobotnych kobiet

(o 17 osób) oraz wzrost liczby bezrobotnych mężczyzn (o 16 osób). w analizowanych latach przybyło również osób w wieku do 30 roku życia, które zasiliły grupę osób bezrobotnych, choć był to niewielki wzrost o 5 osób. Warto podkreślić, iż w grupie osób po 50 roku życia odnotowano spadek liczby bezrobotnych o 23 osoby. Również wskaźnik długotrwale bezrobotnych uległ zmniejszeniu o 17 osób.

Tabela 2 Szczególna grupa osób bezrobotnych na terenie gminy Jasień w latach 2020-2024

Osoby bezrobotne	2020	2021	2022	2023	2024
Kobiety	153	131	106	108	116
Mężczyźni	105	81	71	66	65
Osoby do 30 r. ż.	61	55	49	39	42
Osoby po 50 r. ż.	60	55	38	38	44
Długotrwale bezrobotni	127	126	93	76	82

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

W gminie dominuje lokalny rynek pracy oparty na produkcji konstrukcji stalowych oraz realizujący usługi, produkcji rolnej oraz zatrudnieniu w sektorze publicznym (edukacja, administracja, pomoc społeczna). Do największych pracodawców na terenie gminy należy też konsorcjum firm Felgenhauer oraz Wroncar-Bud sp. z o. o., czy Techtrans sp. z o. o. Wiele osób zatrudnionych było w większych ośrodkach gospodarczych, mieszkańcy dojeżdżają do pracy głównie do Żar, Żagania i Zielonej Góry.

1.2 Problemy i wyzwania społeczne występujące na terenie gminy

W wyniku przeprowadzonych badań społecznych na terenie gminy Jasień zdiagnozowano cztery grupy osób znajdujących się w kryzysie, są to: osoby starsze, osoby z niepełnosprawnością, osoby w kryzysie zdrowia psychicznego oraz rodziny borykające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi i znajdujące się w kryzysie z uwagi na inne występujące problemy społeczne (np. alkoholizm, przemoc w rodzinie, uzależnienia itp.). Badania wykazały, że problem bezdomności czy zagrożenia bezdomnością na terenie gminy nie stanowi poważnego problemu społecznego.

Schemat 1 Główne problemy społeczne występujące na terenie gminy Jasień

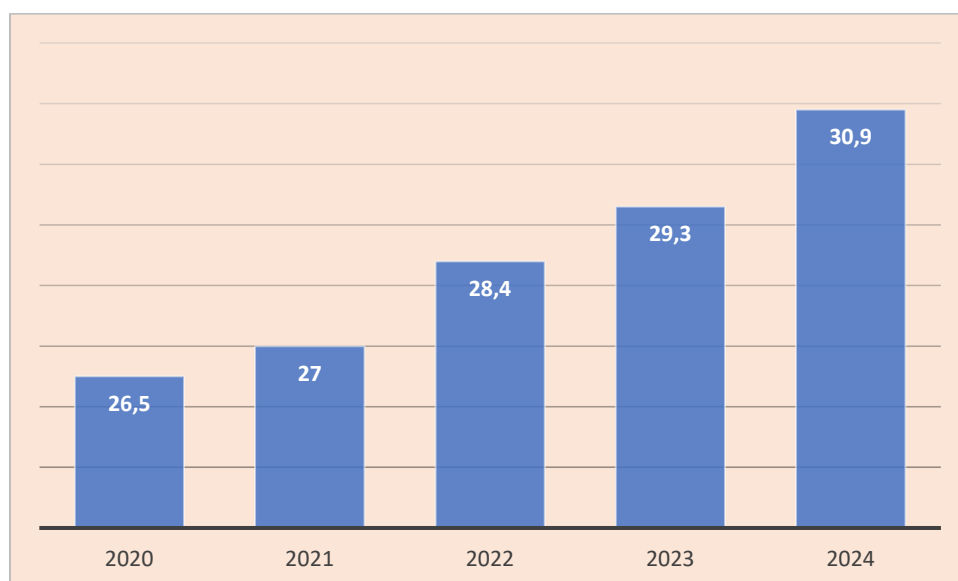
Źródło: opracowanie własne

OSOBY STARSZE

W wyniku zachodzących zmian demograficznych następuje wzrost liczby osób starszych. Osoby starsze w Polsce to coraz liczniejsza i zróżnicowana grupa społeczna. Choć wielu seniorów jest aktywnych i samodzielnych, znaczna część zmagą się z problemami zdrowotnymi, finansowymi i społecznymi. Starzenie się społeczeństwa stanowi jedno z największych i kluczowych wyzwań dla polityki społecznej, zdrowotnej i mieszkaniowej w najbliższych dekadach. Rozwój polityki społecznej będzie ukierunkowany na udzielenie pomocy i wsparcia osobom starszym za pomocą różnych usług społecznych świadczonych na ich rzecz.

Jednym z kluczowych wyzwań polityki społecznej gminy Jasień jest zaspokajanie potrzeb osób starszych, których przybywa z roku na rok. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi na terenie gminy w 2024 r. wynosił 30,9 p.p. Od roku 2020 wzrósł on o 4,4 p.p., co wskazuje na postępujący przyrost osób starszych w stosunku do osób w wieku przedprodukcyjnym.

Wykres 5 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi na terenie gminy Jasień w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Na terenie gminy Jasień w 2024 r. odnotowano 1 572 osoby w wieku poprodukcyjnym, co stanowi prawie 24% ogółu mieszkańców. Z danych demograficznych wynika, iż odsetek osób starszych w naszym społeczeństwie będzie systematycznie wzrastał. W związku z czym wzrastać będą potrzeby osób w wieku poprodukcyjnym. Działania na rzecz osób starszych powinny koncentrować się przede wszystkim na zapewnieniu odpowiedniej opieki zdrowotnej, w tym dostępu do lekarzy specjalistów, świadczeń medycznych w trybie doraźnym i stałym, a także na organizacji czasu wolnego oraz ich aktywizacji społecznej. Kluczowe jest także zbadanie sytuacji finansowej seniorów, w szczególności źródeł ich dochodów, takich jak emerytury czy renty – to właśnie ta analiza stanowi fundament dla planowania przyszłych działań na ich rzecz. Niezbędne będzie również rozpoznanie stopnia zaspokojenia podstawowych potrzeb fizjologicznych (np. zdrowie, żywienie) oraz potrzeb związanych z poczuciem bezpieczeństwa (np. stabilne miejsce zamieszkania, środki finansowe). Zaniedbanie tych aspektów może poważnie utrudnić proces integracji i aktywizacji seniorów w społecznościach lokalnych.

Z danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jasieniu (zwany dalej Ośrodkiem) wynika, że w dużej mierze beneficjentami Ośrodka są rodziny jednoosobowe (najczęściej samotni seniorzy), którzy korzystają ze świadczeń pieniężnych lub niepieniężnych. Borykają się one z problemem ubóstwa, trudnościami finansowymi oraz brakiem odpowiedniej opieki

medycznej i geriatrycznej. Są to często osoby mieszkające samodzielnie, w środowisku wiejskim.

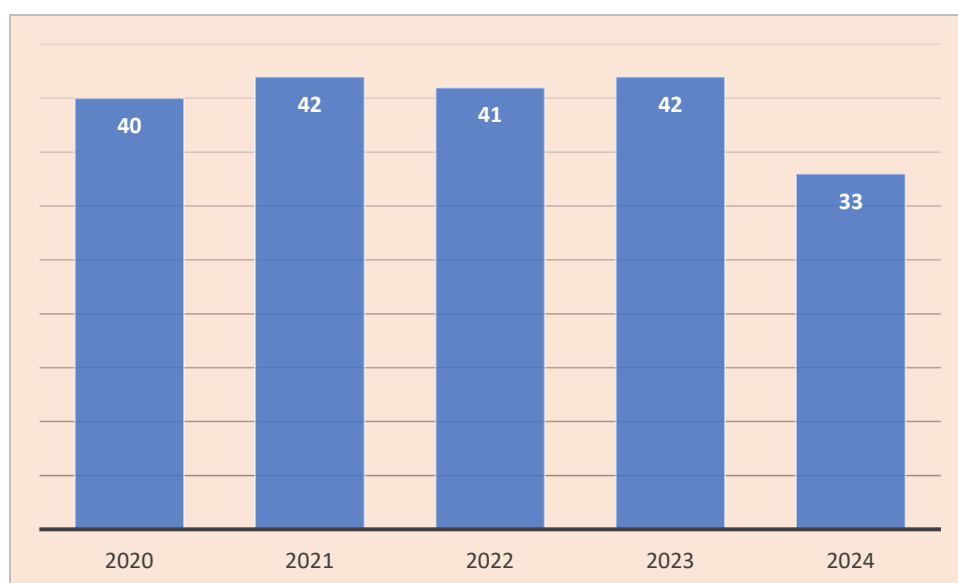
Tabela 3 Liczba rodzin pobierających świadczenia w 2023 r.

Typ rodziny	Ogółem	Świadczenia pieniężne	Świadczenie niepieniężne
Jednoosobowe	121	93	42
Wieloosobowe	54	40	34

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Jasieniu

Dodatkowo analiza danych wykazała, że na terenie gminy istnieje potrzeba korzystania z usług opiekuńczych. W analizowanym okresie z tej formy wsparcia korzystało ok. 40 osób, w 2024 r. nastąpił niewielki spadek liczby osób korzystających z usług opiekuńczych (33 osoby).

Wykres 6 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na terenie gminy Jasień w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Jasieniu

OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

Osoby z niepełnosprawnością zmagają się z wielowymiarowymi trudnościami – od fizycznych i ekonomicznych, po psychiczne i społeczne. Problemy te mają charakter systemowy i długotrwały, a ich rozwiązanie wymaga integracji działań państwa, samorządów, NGO i społeczeństwa. Niepełnosprawność jako zjawisko społeczne ma na ogół dwa wymiary. Może

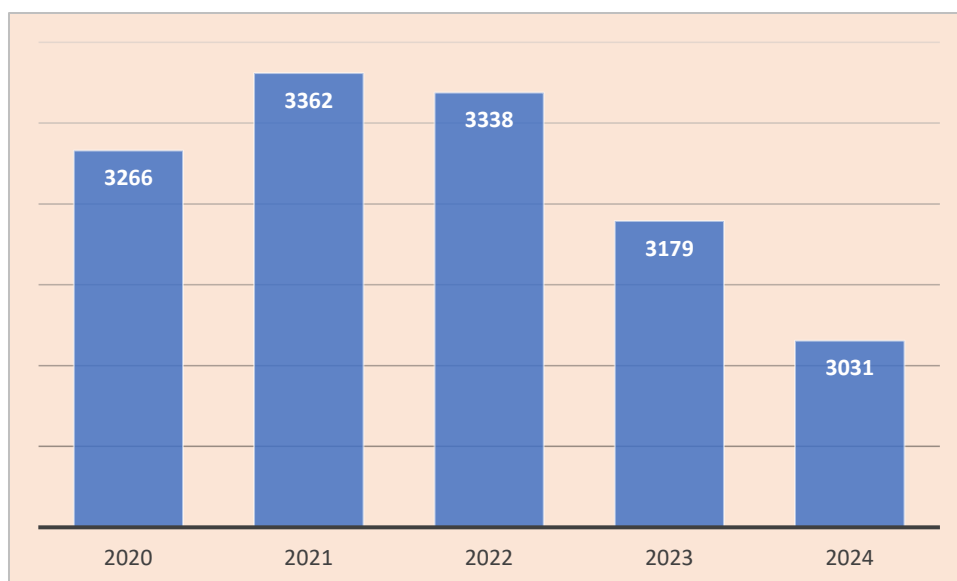
ona mieć charakter formalny, co oznacza, że część osób ma oficjalnie orzeczoną niepełnosprawność (co nazywamy niepełnosprawnością prawną). Natomiast część osób niepełnosprawnych nie ma formalnie orzeczonej niepełnosprawności, jednakże w ich subiektywnej ocenie odczuwają ograniczenia sprawności, wykonywania podstawowych czynności. Grupa druga jest na ogół grupą znacznie liczniejszą w społeczeństwie polskim, choć niestety grupa ta jest też zazwyczaj bardzo trudna do zdiagnozowania pod względem liczbowym, gdyż jej członkowie często nie korzystają ze wsparcia instytucji adresowanych do osób z niepełnosprawnościami, przez to dla większości z nich pozostają niezauważeni.

Grupa osób prawnie niepełnosprawnych posiada przyznane orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, które uprawnia do ubiegania się o różnego rodzaju świadczenia oraz ulgi. W rozporządzeniu w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wymienia się trzy stopnie niepełnosprawności: lekki, umiarkowany i znaczny. Z punktu widzenia deinstytucjonalizacji usług społecznych, najbardziej istotna jest sytuacja osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym i znacznym. Wynika to z faktu, że osoby z niepełnosprawnością w stopniu lekkim nie potrzebują wsparcia o charakterze opiekuńczym.

Liczba osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności na terenie gminy Jasień nie została dotychczas zdiagnozowana. Aby móc realizować wsparcie i usługi społeczne w wyniku realizacji planu deinstytucjonalizacji usług społecznych na terenie gminy, należy przede wszystkim podjąć próbę oszacowania liczby osób z niepełnosprawnością na jej terenie. Obecnie liczba osób z niepełnosprawnością w Polsce mierzona jest na poziomie krajowym, wojewódzkim oraz powiatowym. Niestety brak jest oficjalnych danych zbieranych na poziomie gminnym.

Z danych MGOPS w Jasieniu wynika, że w 2024 r. udzielono łącznie 3 031 świadczeń w postaci zasiłku pielęgnacyjnego. W analizowanych latach 2020-2024 liczba przyznawanych świadczeń zasiłku pielęgnacyjnego w gminie Jasień utrzymywała się na wysokim poziomie. Mimo, że w ostatnich latach widać spadek liczby przyznawanych świadczeń pielęgnacyjnych, nie zmienia to faktu, iż potrzeby finansowe osób starszych uległy poprawie.

Wykres 7 Liczba świadczeń zasiłku pielęgnacyjnego w gminie Jasień w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Jasieniu

Spadek liczby świadczeń pielęgnacyjnych może wynikać z różnych czynników, np. systemowych (np. zmian w prawie), demograficznych (mniejsza liczba opiekunów lub osób zależnych), społecznych (zmiany w strukturze rodzin), ale też z błędów lub barier w dostępie do informacji. Warto analizować ten trend w szerszym kontekście lokalnym i krajowym, bo może on świadczyć zarówno o poprawie sytuacji opiekuńczej, jak i o pogłębiających się problemach w dostępie do wsparcia.

Problemy osób z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym i znacznym dotyczą przede wszystkim samodzielnej egzystencji czy niemożność znalezienia zatrudnienia. Trudnością w normalnym funkcjonowaniu są bariery architektoniczne, a także często bariery psychiczne osób z niepełnosprawnością. Diagnozowanie ich potrzeb powinno wynikać z pogłębionej diagnozy liczby osób z niepełnosprawnością na terenie gminy oraz ich potrzebami, gdyż każdy może posiadać inne, indywidualne potrzeby.

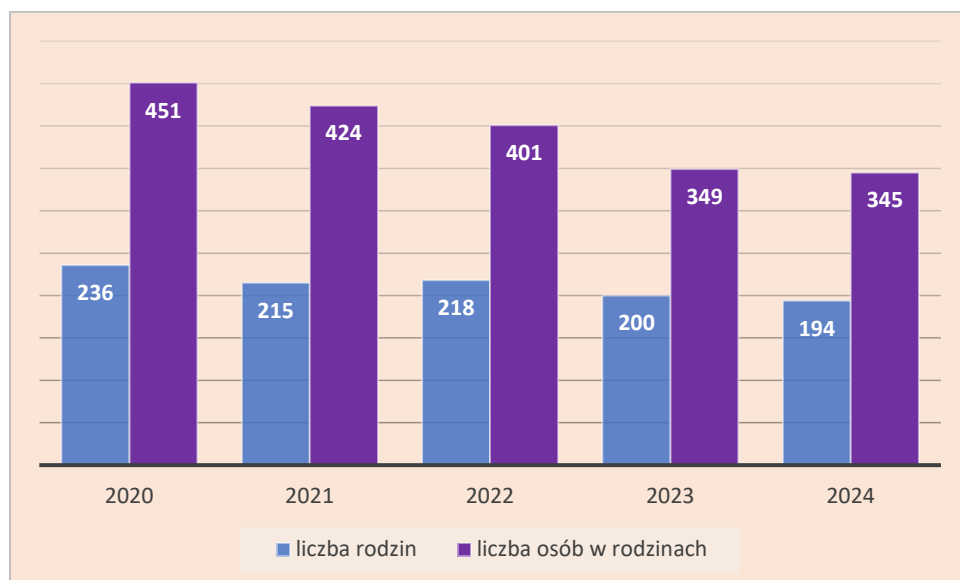
RODZINY Z PROBLEMAMI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYMI

Rodzina z problemami opiekuńczo-wychowawczymi to taka, która nie jest w stanie prawidłowo zaspokajać podstawowych potrzeb dzieci – fizycznych, emocjonalnych, edukacyjnych i społecznych. Może to prowadzić do zagrożenia ich prawidłowego rozwoju i funkcjonowania. Rodziny, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze, borykają się często z innymi problemami, np. nieporadnością życiową, problemami

z uzależnieniem czy występowaniem przemocy domowej. Rodziny dysfunkcyjne borykają się często z problemem bezrobocia, ubóstwa, niezaradności życiowej czy nieodpowiednim gospodarowaniem budżetem domowym. Jest to najliczniejsza grupa beneficjentów MGOPS w Jasieniu, gdyż zgodnie z kryterium dochodowym kwalifikują się do uzyskania wsparcia finansowego w ramach zasiłków czy innych świadczeń.

Z danych MGOPS w Jasieniu wynika, że w 2024 r. udzielono wsparcia dla 194 rodzin z terenu gminy, w którym przebywało łącznie 345 osób. Rodziny te korzystały głównie z pomocy finansowej w formie zasiłków, a także z pomocy niefinansowej w formie pracy socjalnej. Warto podkreślić, że w ostatnich latach wzrasta wartość pracy socjalnej w ramach świadczenia pomocy społecznej na rzecz beneficjentów.

Wykres 8 Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Jasień w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Jasieniu

Z danych Ośrodka wynika, że beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej najczęściej korzystali z zasiłków celowych. W 2024 r. udzielono łącznie 93 zasiłki celowe, 63 zasiłki stałe oraz 61 zasiłków okresowych i 30 specjalnych zasiłków celowych. Z analizy danych wynika, że w latach 2020-2024 zmniejszyła się na terenie gminy liczba przyznawanych zasiłków stałych, celowych i okresowych, z kolei liczba specjalnych zasiłków celowych (na zakup leków, żywności) utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

Tabela 4 Liczba przyznanych zasiłków w gminie Jasień w latach 2020-2024

Rodzaj zasiłku	2020	2021	2022	2023	2024
Stały	71	64	63	59	63
Celowy	147	133	93	100	93
Okresowy	68	67	54	48	61
Specjalny zasiłek celowy	28	37	22	25	30

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Jasieniu

Pomocą w formie dożywiania na terenie gminy Jasień w 2024 r. objęto łącznie 41 rodzin.

Ze wsparcia skorzystało 71 osób, w tym 54 dzieci. Dane z lat 2020-2024 wskazują, że każdego roku z programu korzysta zbliżona liczba rodzin i osób.

Tabela 5 Liczba rodzin, osób i dzieci otrzymujących pomoc w postaci dożywiania na terenie gminy Jasień w latach 2020-2024

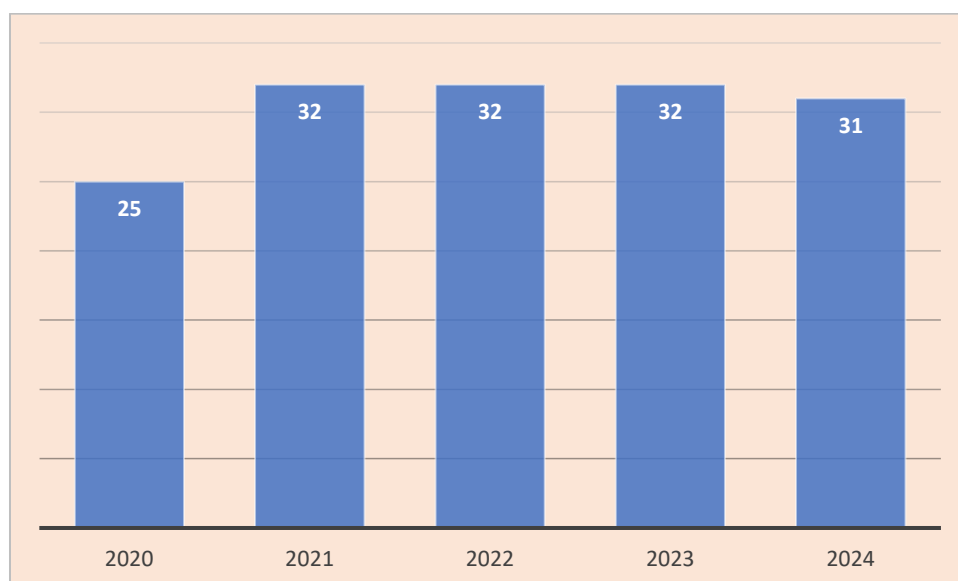
Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba rodzin	47	48	36	38	41
Liczba osób	80	76	60	64	71
Liczba dzieci	56	56	45	45	54

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Jasieniu

Kryzys rodzin z terenu gminy Jasień można zaobserwować na podstawie udzielonych świadczeń w postaci poradnictwa specjalistycznego. W 2024 r. z tej formy pomocy skorzystały 3 rodziny, gdzie w poprzednich latach nie odnotowano żadnych rodzin korzystających z poradnictwa.

Również kryzys rodziny widoczny jest w danych statystycznych dotyczących udzielanego wsparcia w postaci asystenta rodziny. W analizowanych latach 2020-2024 liczba rodzin objętych pomocą asystenta utrzymuje się na zbliżonym poziomie – ponad 30 rodzin.

Wykres 9 Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w gminie Jasień w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Jasieniu

Problemy opiekuńczo-wychowawcze rodzin z terenu gminy Jasień skutkują również tym, że niekiedy dzieci z tych rodzin trafiają do rodzin zastępczych (rodzinnych lub instytucjonalnej pieczy zastępczej). W 2024 r. na terenie gminy odnotowano 9 rodzin sprawujących funkcje rodzin zastępczych. Ich liczba zwiększyła się od 2020 r. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w 2024 r. wynosiła 13 osób, z kolei w instytucjonalnej pieczy znajdowało się 3 dzieci (odnotowano spadek liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej).

Tabela 6 Liczba rodzin zastępczych i dzieci przebywających w pieczy zastępczej z terenu gminy Jasień w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba rodzin sprawujących funkcje rodzin zastępczych	6	5	4	7	9
Liczba dzieci w pieczy zastępczej	17	15	11	13	13
Liczba dzieci w pieczy zastępczej instytucjonalnej	5	6	5	4	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Jasieniu

Przyczyna występowania problemów opiekuńczo-wychowawczych jest są często uzależnienia oraz zjawisko przemocy domowej. Z danych Ośrodka wynika, że na terenie gminy Jasień wzrasta liczba zdiagnozowanych i zewidencjonowanych osób uzależnionych. W 2024 r. odnotowano 29 takich osób. Zjawisko przemocy domowej dotyczył 15 rodzin, przy czym warto podkreślić, iż problem uzależnień i przemocy domowej uchodzą za najtrudniejsze

problemy społeczne do zewidencjonowania statystycznego. W rzeczywistości problemy te dotyczą znacznie większej liczby rodzin. Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że w 2024 r. odnotowano 16 prowadzonych procedur „Niebieska Karta”.

Tabela 7 Liczba osób uzależnionych i liczba „Niebieskich Kart” na terenie gminy Jasień w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba "Niebieskich Kart"	18	31	28	14	16
Liczba osób uzależnionych	25	27	8	30	29
Liczba osób/rodzin objętych wsparciem z powodu przemocy domowej	13	21	24	14	15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Jasieniu

Warto zaznaczyć, że scharakteryzowane powyżej grupy osób należą do grup beneficjentów korzystających najczęściej ze wsparcia MGOPS w Jasieniu od wielu lat. Z analizy danych wynika, że długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, niepełnosprawność oraz bezrobocie należą do głównych powodów korzystania z pomocy społecznej.

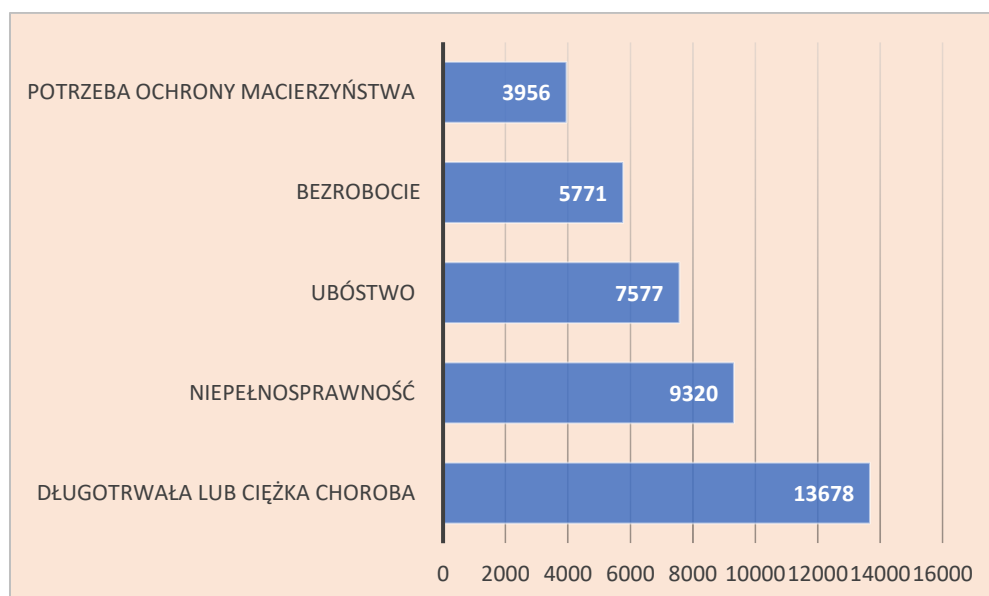
Tabela 8 Powody udzielania pomocy rodzinom w roku 2020 i 2024

Powody udzielania pomocy i wsparcia	2020	2024
Ubóstwo	148	113
Długotrwała lub ciężka choroba	174	131
Niepełnosprawność	113	98
Potrzeba ochrony macierzyństwa	25	18
Potrzeba ochrony macierzyństwa – w tym potrzeba ochrony wielodzietności	14	10
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	39	26
Bezrobocie	105	68
Alkoholizm	26	23
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	8
Bezdomność	9	13
Narkomania	2	7
Przemoc domowa	0	3
Zdarzenie losowe	1	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Jasieniu

Z pomocy społecznej na terenie gminy Jasień korzystają w przeważającej mierze rodziny jednoosobowe. Głównym powodem udzielania wsparcia dla tych rodzin jest przede wszystkim długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność oraz ubóstwo. Ze świadczeń (zarówno finansowych jak i niefinansowych) korzystają najczęściej osoby starsze, samotnie gospodarujące, schorowane lub z orzeczeniem o niepełnosprawności. W 2024 r. udzielono łącznie 13 678 świadczeń z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby. Z powodu niepełnosprawności przyznano 9 320 świadczeń, a z powodu ubóstwa – 7 577 świadczeń. Również głównym powodem przyznawania świadczeń mieszkańcom gminy Jasień w 2024r. było bezrobocie (5 771 świadczeń) i potrzeba ochrony macierzyństwa (3 956 świadczeń).

Wykres 10 Liczba świadczeń ze względu na powód przyznania świadczenia w 2024 r.

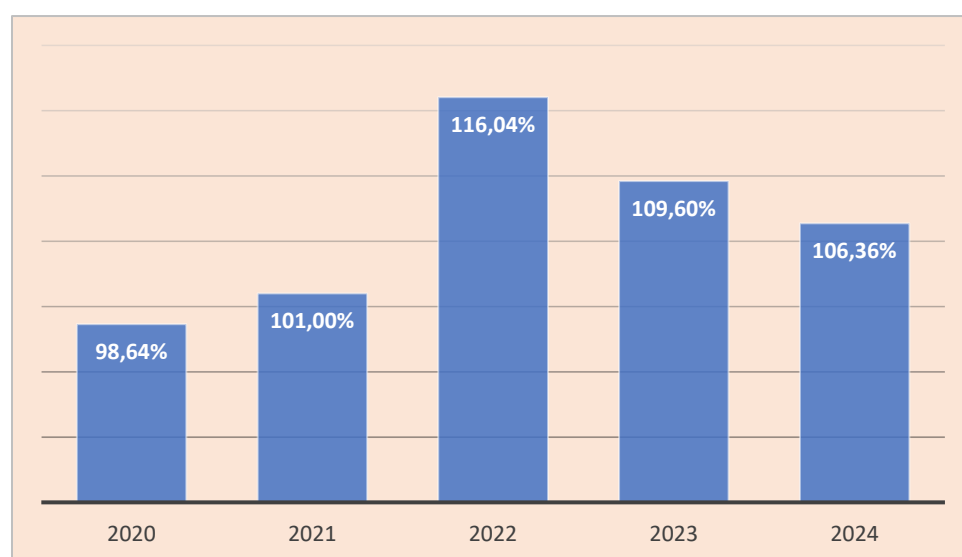
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Jasieniu

Pomimo ogólnie spadającej liczby beneficjentów MGOPS w Jasieniu korzystających z pomocy finansowej w ostatnich latach, nie ubywa zajęć pracownikom socjalnym. Spadek ogólnej liczby klientów otrzymujących świadczenia, nie przekłada się na mniejszy zakres i ilość pracy. W ostatnich latach można zauważyć wyraźny wzrost jakości pracy socjalnej w Polsce. Zmiany te wynikają zarówno z modernizacji systemu pomocy społecznej, jak i z rosnącej profesjonalizacji samego zawodu pracownika socjalnego. Coraz więcej osób wykonujących ten zawód posiada wyższe wykształcenie kierunkowe oraz bierze udział w dodatkowych kursach i szkoleniach, które pozwalają rozwijać specjalistyczne umiejętności – między innymi w zakresie diagnozy, mediacji czy pracy z rodziną.

Współczesna praca socjalna coraz rzadziej opiera się wyłącznie na przyznawaniu świadczeń. Zmienia się podejście do klienta – jest on postrzegany nie jako bierny odbiorca pomocy, ale jako aktywny uczestnik procesu zmiany. W pracy z osobą lub rodziną pracownicy socjalni częściej stosują indywidualne plany działania oraz kontrakty socjalne, które zakładają wspólne ustalanie celów i zadań. Taka forma współpracy sprzyja budowaniu samodzielności i wzmacnianiu poczucia odpowiedzialności po stronie osoby wspieranej. Na jakość pracy socjalnej wpływa również rozwój narzędzi oraz rozbudowa instytucjonalnego wsparcia. W ostatnich latach pojawiły się nowe formy pomocy, takie jak asystentura rodziny, specjalistyczne poradnictwo czy usługi środowiskowe. Również wdrożenie nowoczesnych systemów informatycznych usprawniło obieg dokumentów i poprawiło efektywność działań pomocowych. Duże znaczenie ma także coraz lepsza współpraca między różnymi instytucjami – ośrodkami pomocy społecznej, sądami, szkołami, poradniami, policją – co pozwala na kompleksowe podejście do problemów rodzin. Z czasem zwiększa się także świadomość społeczna na temat roli pracowników socjalnych i ich znaczenia dla funkcjonowania lokalnych społeczności. Dzięki kampaniom informacyjnym oraz projektom środowiskowym, zawód ten zyskuje większe uznanie i przestaje być kojarzony wyłącznie z pomocą materialną.

Wskaźnik pracy socjalnej liczony jest jako stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin osób, którym przyznano świadczenie. W 2024 r. wskaźnik pracy socjalnej w gminie Jasień wynosił 106,36 %.

Wykres 11 Wskaźnik pracy socjalnej w gminie Jasień w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Jasieniu

Podsumowując, wzrost jakości pracy socjalnej to rezultat wielu pozytywnych przemian – od rozwoju kompetencji zawodowych, przez nowe metody działania, po szersze rozumienie potrzeb klientów. Współczesna praca socjalna staje się coraz bardziej profesjonalna, partnerska i skuteczna, co przekłada się na realne zmiany w życiu osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji.

OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Osoba w kryzysie zdrowia psychicznego to ktoś, kto doświadcza zaburzeń psychicznych lub emocjonalnych, które znacznie utrudniają codzienne funkcjonowanie – w pracy, relacjach społecznych lub samoopieki. Kryzys może być ostry (np. próba samobójcza, atak paniki) lub przewlekły (np. depresja, schizofrenia). Kryzysy zdrowia psychicznego występują we wszystkich grupach wiekowych, ale szczególnie dotyczą dzieci i młodzieży (wzrost depresji, lęku, samouszkodzeń), osób w wieku 45–64 lat (zaburzenia nastroju, uzależnienia) oraz seniorów (samotność, demencja, depresja pourazowa). Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego często doświadczają wykluczenia społecznego, ubóstwa, bezdomności oraz zerwania więzi rodzinnych i zawodowych.

Szacuje się, że w Polsce co czwarta osoba doświadcza problemów ze zdrowiem psychicznym w ciągu życia. Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) oraz raportów Narodowego Funduszu Zdrowia (NFZ), od 6 do 8 milionów osób w Polsce może doświadczać różnych form zaburzeń psychicznych – od łagodnych epizodów lękowych po ciężkie choroby psychiczne, takie jak schizofrenia. To oznacza około 20–25% populacji. W 2022 roku w Polsce leczono psychiatrycznie ok. 1,6 miliona osób w ramach NFZ, z tego: ok. 450 tys. to osoby poniżej 18. roku życia oraz ok. 1,15 miliona to osoby dorosłe. Liczba dzieci z problemami psychicznymi rośnie. Szacuje się, że co piąty nastolatek w Polsce doświadcza objawów depresyjnych lub lękowych, tylko ok. 10–20% z nich korzysta z profesjonalnej pomocy. W 2023 r. odnotowano ponad 5 500 prób samobójczych, z czego ponad 1 300 zakończyło się zgonem. Szczególnie niepokojący jest wzrost prób samobójczych w grupie wiekowej 13–18 lat.

Na poziomie gminy nie ma szczegółowych danych dotyczących liczby osób zagrożonych kryzysem zdrowia psychicznego. Jednakże współczesne tempo życia, brak empatii i zrozumienia, egoizm i materializm powodują, że już najmłodsi uczniowie szkół podstawowych doświadczają objawów lękowych czy depresyjnych. Problemy te, choć jeszcze często

niezawidencjonowane, powodują pogorszenie się stanu zdrowia również mieszkańców gminy Jasień. Dlatego tak ważnym aspektem jest budowanie odpowiedniego systemu wsparcia i pomocy dla wszystkich mieszkańców gminy.

1.3 Analiza dokumentów strategicznych samorządu i aktów prawa miejscowego w zakresie realizowania usług społecznych

Gmina Jasień oraz instytucje działające w obszarze rozwoju polityki społecznej w gminie działają w oparciu o dokumenty strategiczne, które uwzględniają potrzeby realizacji działań na rzecz poprawy życia mieszkańców, również w zakresie świadczonych usług społecznych.

Dokumentami strategicznymi samorządu w zakresie realizacji usług społecznych są:

- 1) **Strategię Rozwoju Gminy Jasień do 2030 roku** - dokument określa plan rozwoju lokalnego i kluczowe kierunki rozwoju gminy Jasień. W dokumencie określono cele strategicznego działania, do których należą:
 - Przestrzeń przyjazna dla mieszkańca i środowiska (cel strategiczny nr 1);
 - Stabilne i bezpieczne miejsce do życia (cel strategiczny nr 2);
 - Wielofunkcyjna, nowoczesna gospodarka (cel strategiczny nr 3);

W obszarze społecznym Strategia zakłada następujące cele operacyjne:

- 2.1. Rozwój oferty opieki nad najmłodszymi dziećmi oraz wychowania przedszkolnego.
- 2.2. Lokalna polityka senioralna.
- 2.3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury usług kultury.
- 2.4. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej.
- 2.5. Budowa i modernizacja mieszkań komunalnych, socjalnych i na wynajem.
- 2.6. Poprawa bezpieczeństwa publicznego.
- 2.7. Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej.

- 2) **Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jasień na lata 2022-2027** – dokument wyznacza główne działania dla samorządu i mieszkańców w celu poprawy funkcjonowania gminy pod względem społecznym, który rzutuje na sferę ekonomiczną, demograficzną i gospodarczą. Ponadto Strategia ma na celu ograniczenie lub eliminację problemów społecznych zdiagnozowanych na terenie gminy. W ramach dokumentu określono następujące cele strategiczne:

- CEL I Poprawa życia osób starszych, samotnych i zależnych;

- CEL II Przeciwdziałanie zjawiskom uzależnienia od alkoholu i przemocy w rodzinie;
- CEL III Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- CEL IV Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych.

Oprócz wymienionych dokumentów o charakterze lokalnym gmina Jasień działa także w oparciu o kilka dokumentów strategicznych, mających charakter ponadlokalny. Są one przyjęte przez władze powiatu, województwa lub państwa, mocą uchwały lub rozporządzenia, stając się w wielu przypadkach aktem prawa miejscowego. Z pośród nich warto z pewnością wyróżnić takie dokumenty jak:

- 3) **Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030** - pomiędzy wieloma ambitnymi celami z różnych dziedzin życia, koncentruje się także na kwestiach społecznych, wymieniając między innymi działania adresowane bezpośrednio do seniorów czy osób z niepełnosprawnościami, jak również planując aktywności adresowane do pozostałych grup defaworyzowanych w sposób pośredni.
- 4) **Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubuskiego na lata 2021-2030** – w oparciu o nią wytypowano główne problemy polityki społecznej oraz grupy społeczne, które mają być podmiotami polityki społecznej: starzenie się populacji – seniorzy, problemy psychospołeczne – dzieci i młodzież, problemy z wykonywaniem funkcji opiekuńczo-wychowawczej – rodzina, niepełnosprawność jako problem w wymiarze indywidualnym i społecznym – osoby z niepełnosprawnościami, w tym z zaburzeniami psychicznymi, osoby w kryzysie bezdomności.
- 5) **Regionalny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Województwa Lubuskiego na lata 2024-2030**, w którym założono, że celem głównym jest zapobieganie zaburzeniom psychicznym oraz zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi, w tym osobom uzależnionym oraz doświadczającym kryzysu psychicznego, wszechstronnej, kompleksowej opieki i wsparcia, adekwatnych do ich potrzeb oraz promocja profilaktyki zdrowia psychicznego.
- 6) **Lubuski Program Ochrony Zdrowia 2030** – w dokumencie określono cel główny Programu, jakim jest poprawa dobrostanu zdrowotnego mieszkańców województwa lubuskiego poprzez wzmocnienie usług diagnostycznych, leczniczych i profilaktyki w regionie.

- 7) **Strategia na rzecz osób z niepełnosprawnościami 2021-2030** - to kompleksowy dokument rządowy, który określa kierunki polityki państwa wobec osób z niepełnosprawnościami na najbliższe lata. Jej głównym celem jest poprawa jakości życia tych osób oraz zapewnienie im pełnego udziału w życiu społecznym i zawodowym, na równi z innymi obywatelami. W dokumencie określono 8 obszarów priorytetowego działania: Niezależne życie; Dostępność; Edukacja; Praca i zatrudnienie; Warunki życia i ochrona socjalna; Zdrowie; Budowanie świadomości; Koordynacja i współpraca.
- 8) **Strategia Rozwoju Usług Społecznych, polityka publiczna do roku 2030** (z perspektywą do 2035 r.) - to dokument strategiczny przyjęty przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, którego celem jest rozwój nowoczesnego i dostępnego systemu usług społecznych w Polsce. Strategia ta określa kierunki i cele działań państwa oraz samorządów do 2030 roku, ukierunkowane na wspieranie osób, rodzin i społeczności lokalnych w radzeniu sobie z trudnościami życiowymi. Głównymi celami Strategii są:
- Poprawa jakości życia obywateli, szczególnie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, seniorów, osób z niepełnosprawnościami, dzieci i rodzin.
 - Wzmocnienie roli społeczności lokalnych i integracja działań różnych instytucji świadczących pomoc społeczną.
 - Rozwój i profesjonalizacja usług społecznych – bardziej dostępnych, zindywidualizowanych i świadczonych w środowisku życia klienta.
 - Wsparcie dla rodzin i opiekunów nieformalnych – np. poprzez rozwój opieki wytchnieniowej czy usług opiekuńczych.
 - Zapewnienie równego dostępu do usług, niezależnie od miejsca zamieszkania, wieku czy sytuacji życiowej.

2. Analiza zasobów środowiskowych

2.1 Analiza zasobów systemu wsparcia i realizowanych dotychczas usług

Zgodnie z przeprowadzonymi badaniami nad potrzebami i potencjałami w zakresie usług społecznych na terenie gminy Jasień określona została lista usług, które w świetle dotychczasowych doświadczeń mogą być uznane za zgodne z potrzebami mieszkańców

gminy. Część z proponowanych usług jest realizowana na terenie gminy, część z kolei stanowi propozycję ich wdrożenia w kolejnych latach zgodnie z potrzebami mieszkańców.

Na potrzeby zobrazowania stopnia zaspokojenia potrzeb w zakresie realizacji usług społecznych wykorzystano system kolorów, w których ciemny niebieski wskazuje na zaspokojenie potrzeby, niebieski – częściowe zaspokojenie potrzeby oraz jasno niebieski – na niski stopień lub brak zaspokojenia potrzeby.

Legenda:

zaspokojenie potrzeby	częściowe zaspokojenie potrzeby	niski stopień lub brak zaspokojenia potrzeby

Tabela 9 Analiza stopnia zaspokojenia potrzeb w zakresie realizacji usług społecznych

Usługa społeczna	Stopień zaspokojenia potrzeby
usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	
usługi sąsiedzkie	
opieka wytchnieniowa	
wolontariat	
teleopieka	
wsparcie w formie dożywiania	
domy senior+ i kluby senior+	
dzienne domy opieki medycznej	
mieszkania treningowe i wspomagane z koszykiem usług	
rodzinne domy pomocy	
domy pomocy społecznej	
usługi asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnościami	
usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze	
działania profilaktyczne skierowane do rodziny	

Usługa społeczna	Stopień zaspokojenia potrzeby
zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa	
organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających (zawieranie umów)	
prorowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci	
rozwój rodzinnej pieczy zastępczej	
tworzenie centrów wsparcia pieczy zastępczej na poziomie powiatu i regionu	
praca socjalna (ze szczególną rolą streetworkingu)	
punkty pomocy doraźnej (m.in. jadłodajnie, punkty wydawania żywności i odzieży, łaznie, punkty poradnictwa)	
usługi reintegracji społeczno-zawodowej, w tym świadczone przez centra integracji społecznej i kluby integracji społecznej	
schroniska dla osób bezdomnych i schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczym	
noclegownie, ogrzewalnie	

Źródło: opracowanie własne

2.2 Analiza zasobów organizacji społecznych i nieformalnych sieci wsparcia oraz realizowanych dotychczas usług

MGOPS w Jasieniu realizuje szereg usług społecznych na rzecz mieszkańców gminy.

W poniższym zestawieniu ujęto zadania realizowane przez Ośrodek.

Tabela 10 Usługi społeczne realizowane przez MGOPS w Jasieniu

Lp.	Zadania realizowane przez MGOPS Jasień	Tak/Nie
1.	Przyznawanie i udzielanie zasiłków stałych	Tak
2.	Przyznawanie i udzielanie zasiłków okresowych	Tak
3.	Przyznawanie i udzielanie zasiłków celowych	Tak
4.	Udzielanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie	Nie
5.	Praca socjalna	Tak
6.	Poradnictwo specjalistyczne	Tak

7.	Interwencja kryzysowa	Tak
8.	Pomoc w postaci schronienia, posiłku i odzieży	Tak
9.	Sprawienie pogrzebu	Tak
10.	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	Tak
11.	Ośrodek wsparcia	Tak
12.	Rodzinny dom pomocy	Nie
13.	Mieszkania treningowe i wspomagane	Nie
14.	Kierowanie do Domów Pomocy Społecznej	Tak
15.	Świadczenia rodzinne (w tym zasiłek rodzinny, zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka, świadczenie rodzicielskie)	Tak
16.	Fundusz alimentacyjny	Tak
17.	Wsparcie rodziny (w tym Asystent rodziny, realizacja programu „Za życiem”)	Tak
18.	Realizacja programów rządowych (w tym: Posiłek w szkole i w domu, Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej, Opieka wytchnieniowa, Korpus Wsparcia Seniora)	Tak
19.	Karta Dużej Rodziny	Tak
20.	Zespół interdyscyplinarny	Tak
21.	Udzielanie różnego rodzaju dodatków (np. dodatek osłonowy, węglowy, dodatek dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystania niektórych źródeł ciepła)	Tak
22.	Inne (proszę wpisać)	

Źródło: opracowanie własne

Z powyższego wykazu wynika, że Ośrodek nie realizuje zadań z zakresu wspierania osób poprzez przekazywanie środków pieniężnych na usamodzielnienie, a także nie posiada na terenie gminy mieszkań treningowych i wspomaganych, ani też rodzinnych domów pomocy.

Wiele działań i usług społecznych jest realizowanych przez MGOPS w Jasieniu samodzielnie, niekiedy przy współpracy z innymi podmiotami i organizacjami działającymi na terenie gminy. również wiele inicjatyw społecznych jest realizowana przy współpracy z samorządem lokalnym.

Na terenie gminy edukacja szkolna prowadzona jest przez **dwie placówki oświatowe**: Zespół Szklono–Przedszkolny w Jasieniu, który obejmuje Szkołę Podstawową im. Henryka Sienkiewicza (I-VIII) oraz Przedszkole Samorządowe „Plastuś”, a także Szkołę Podstawową im. Aleksandra Fredry w Wicinie (I-VIII) wraz z jedną grupą przedszkolną. W ramach

działalności edukacyjnej i wychowawczej w niniejszych placówkach realizowany jest program profilaktyczno-wychowawczy, organizowana jest pomoc psychologiczno-pedagogiczna oraz prowadzone są warsztaty z zakresu profilaktyki zdrowia. Bieżąca działalność placówek oświatowych na terenie gminy skupia się również na niesieniu pomocy i wsparcia uczniom z problemami opiekuńczo-wychowawczymi oraz ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Placówki organizują dodatkowe zajęcia dla uczniów słabszych i wymagających wsparcia edukacyjnego, a także współpracują z innymi instytucjami w celu rozwiązywania problemów wychowawczych w środowiskach rodzinnych. Placówki realizują liczne programy edukacyjne, np. Erasmus +, „Mały Patriotą”, „Optymistyczne Przedszkole”, „Joga dla dzieci”, „Bezpieczne Przedszkole”, „#SuperKoderzy”, „Ratujemy i Uczymy Ratować”, „Klasa w terenie”, „Czytam z klasą lekturki spod chmurki”, „Na tropach dobroczynności” itp. W ramach realizacji programu dożywiania część uczniów korzysta z bezpłatnych obiadów na terenie szkół.

Na terenie gminy swoją działalność prowadzi również **Placówka Wsparcia Dziennego „Tęcza”** przy Szkole Podstawowej w Jasieniu, której celem była pomoc dzieciom z rodzin potrzebujących wsparcia wychowawczego, edukacyjnego i społecznego.

Na terenie gminy funkcjonuje **Biblioteka - Centrum Kultury w Jasieniu (BCK)**, która prowadzi zróżnicowaną działalność kulturalną i sportowo-rekreacyjną, odpowiadającą potrzebom zarówno mieszkańców miejskich, jak i wiejskich. B-CK ściśle współpracuje z placówkami oświaty, lokalnymi stowarzyszeniami, fundacjami i kołami gospodyń wiejskich. W roku 2024 instytucja zorganizowała lub współorganizowała ponad 100 wydarzeń o charakterze kulturalnym, edukacyjnym, rekreacyjnym oraz patriotycznym. W ramach B-CK działało kilkanaście sekcji tematycznych dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów, m.in.:

- Sekcja wokalna ANIMANDO – 20 uczestników, liczne występy i udział w konkursach regionalnych i ogólnopolskich;
- Mini Disco Show – sekcja ruchowa dla dzieci (25 osób);
- Fabryka Cudaków – sekcja plastyczna (20 uczestników);
- Voice Room – zajęcia wokalne dla dorosłych;
- Sekcja teatralna, sekcja instrumentalna (gitara), Movie It (taniec);
- Bajkowe Środy, Knock Knock majsterkowanie, Polisensoryka, joga, fitness/pilates, zumba;

- Uniwersytet Trzeciego Wieku (ok. 40 osób) – z podsekcjami literacką, wokalną, integracyjną, kulinarną i rękodzielniczą;
- Zespół śpiewaczy Wicinianki – reprezentujący gminę na zewnętrznych wydarzeniach artystycznych.

Na terenie gminy funkcjonuje **Klub Seniora**. Celem działania Klubu jest przede wszystkim aktywizacja społeczna, integracja oraz poprawa jakości życia osób starszych. Klub stanowi miejsce spotkań, rozwoju i wsparcia dla seniorów, którzy często borykają się z samotnością, izolacją społeczną czy ograniczoną mobilnością.

Gmina prowadziła współpracę z lokalnymi podmiotami leczniczymi oraz z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Żarach. W sytuacjach wymagających interwencji pomoc udzielana była również w formie wsparcia psychologicznego i rodzinnego. Na realizację „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani na lata 2022–2025” w 2024 r. wydatkowano kwotę 207 609,34 zł. W ramach realizacji Programu prowadzona była działalność profilaktyczna, informacyjna i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowa w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenia pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczęszczających w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych. Działania te były realizowane przy współudziale m.in. grupy samopomocowej AA Karina.

Również ważną działalność świadczenia usług społecznych na terenie gminy realizują **organizacje pozarządowe**, które w ramach zadań publicznych działają na rzecz dzieci i młodzieży z terenu gminy. W 2024 r. wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań publicznych wynosiła 289 200 zł. Dotację otrzymały trzy kluby sportowe: MKS „Stal” Jasień, KP „Iskra” Jabłowiec oraz KS „Miłośników Zabłocia” oraz inne organizacje społeczne działające na terenie gminy, tj. Stowarzyszenie „Jasieniaki” – działania ekologiczne i kulturalne, Stowarzyszenie Sąsiadów „Kościelniacy” – VIII Piknik Sąsiedzki, Stowarzyszenie Wicina.pl – działania kulturalne i plener archeologiczny, Stowarzyszenie Przyjaciół Guzowa – wydarzenia lokalne, Fundacja Parku Kulturowego w Wicinie – Lubuski Plener Archeologiczny.

2.3 Analiza zasobów podmiotów komercyjnych realizujących usługi społeczne

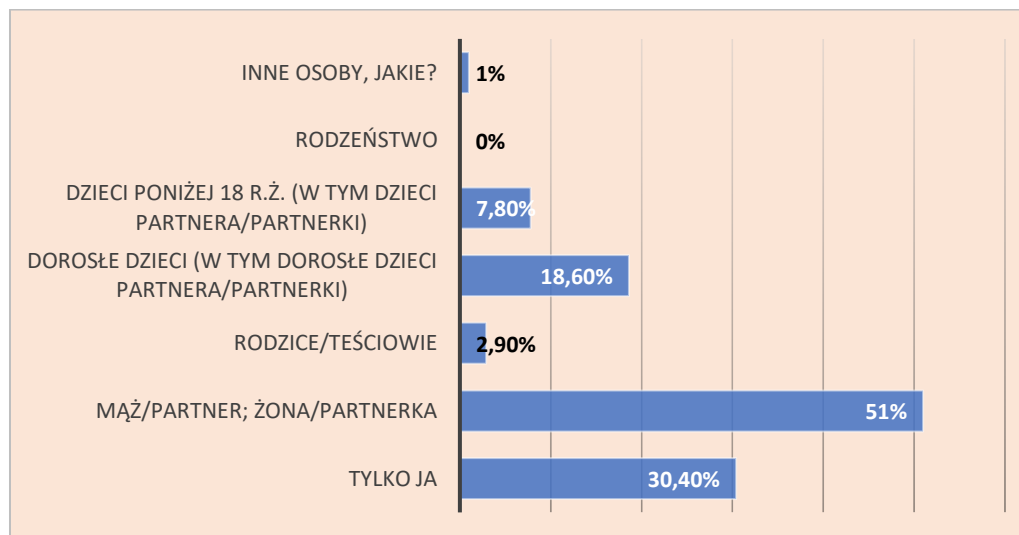
Na terenie gminy Jasień nie są prowadzone usługi komercyjne w zakresie usług społecznych, jednakże istnieje duży potencjał do ich wprowadzenia. Na podstawie przeprowadzonych badań wynika, że istnieje potrzeba rozwijania również usług społecznych komercyjnych, których realizacja na obszarze gminy odpowiadałaby potrzebom osób zależnych, z niepełnosprawnością czy osób starszych.

3. Diagnozy w zakresie potrzeb procesu deinstytucjonalizacji

3.1 Potrzeby w obszarze wsparcia osób starszych

Badania w zakresie rozwijania usług społecznych na terenie gminy Jasień w obszarze wsparcia osób starszych zostały przeprowadzone na próbie 103 respondentów, wśród których 75% badanych stanowiły kobiety. Najliczniejszą grupę badanych stanowiły osoby w wieku 60-80 lat (67%) oraz osoby w wieku powyżej 81 lat (17%). Pozostałe osoby miały mniej niż 60 lat. Ponad 80% uczestników badania to emeryci. Osoby starsze biorące udział w badaniu stanowiły zazwyczaj dwuosobowe gospodarstwa domowe (51%) lub zamieszkiwały samodzielnie (30,4%). Prawie 19% badanych zamieszkiwało również z dorosłymi swoimi dziećmi.

Wykres 12 Rodzaj gospodarstwa domowego w badaniu obszaru: osoby starsze

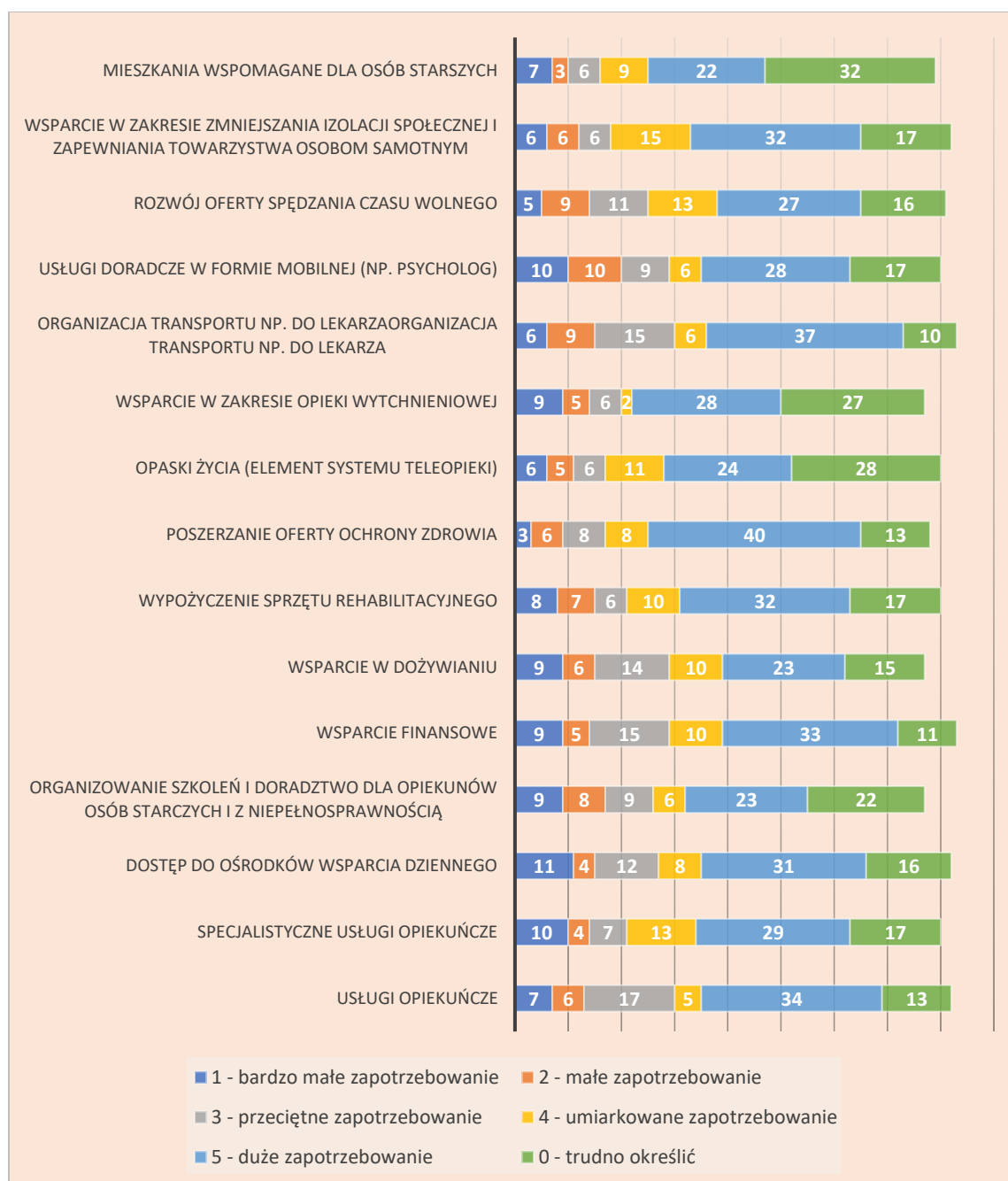

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Według udzielonych odpowiedzi największe zapotrzebowanie na usługi społeczne w obszarze wsparcia osób starszych dotyczą: poszerzenia oferty ochrony zdrowia, organizacja transportu, wsparcie finansowe oraz usługi opiekuńcze. Warto podkreślić, iż wszystkie z proponowanych

usług zostały ocenione jako „duże zapotrzebowanie”, co może świadczyć o różnych potrzebach mieszkańców w dostępie do usług społecznych. Najwięcej niepewności wśród oferowanych usług dotyczyło: mieszkań wspomaganych, opasek życia i opieki wytchnieniowej, co może podkreślać brak informacji o oferowanych usługach w środowisku lokalnym z uwagi, iż te usługi (przede wszystkim opaski życia i mieszkania wspomagane i treningowe) nie są realizowane na terenie gminy Jasień.

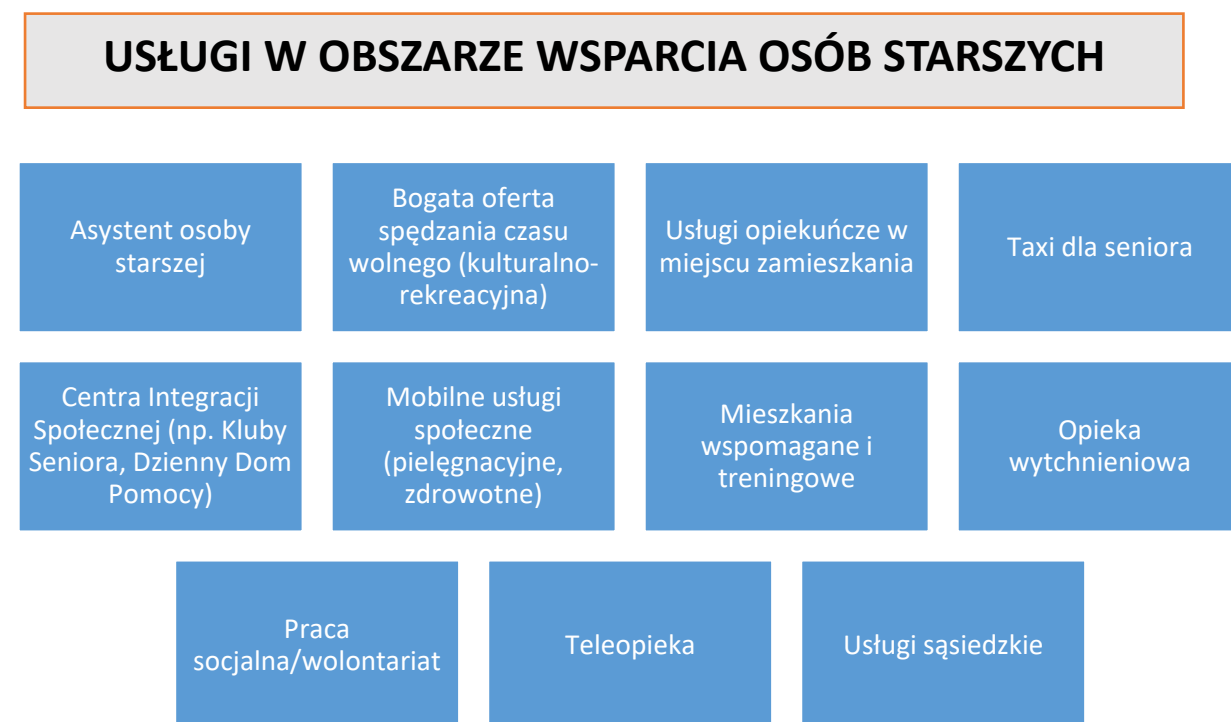
Wykres 13 Zapotrzebowanie na usługi społeczne w obszarze wsparcia osób starszych w gminie Jasień

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Skupienie uwagi na potrzebach seniorów wynika z kilku przestanek. Po pierwsze, jest to kategoria wiekowa, której udział w populacji rośnie i będzie rosła w najbliższych latach. Trzeba więc zaplanować działania dopasowane do specyficznych potrzeb osób z tej kategorii. Po drugie, seniorzy to nie tylko problem, ale potencjał społeczny. Jest wśród nich wiele osób, które nie tylko są aktywne i twórcze, ale oczekują podmiotowego udziału w życiu publicznym. Po trzecie, kategoria seniorów jest mocno wewnątrznie zróżnicowana – od wspomnianych wyżej, bardzo aktywnych, poprzez tych, którzy skupiają się na życiu rodzinnym i osobistym, aż do tych, którzy potrzebują wsparcia ze względu na stan zdrowia i poczucie samotności. Biorąc powyższe pod uwagę paleta propozycji usług społecznych pożądaných do realizacji jest tak różnorodna. Przedstawiono ją na poniższym schemacie.

Schemat 2 Lista proponowanych usług w obszarze wsparcia osób starszych

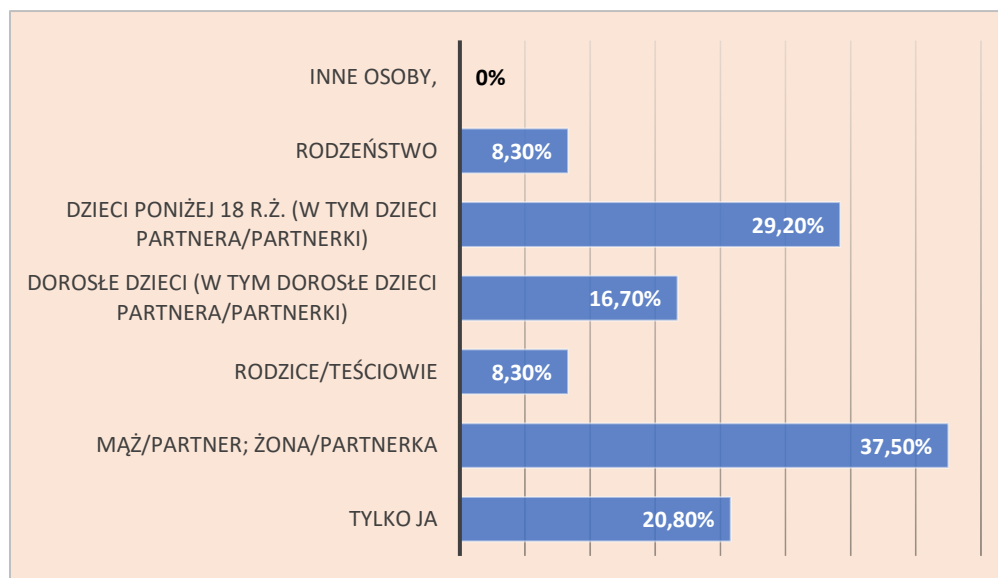
Źródło: opracowanie własne

3.2 Potrzeby w obszarze wsparcia osób z niepełnosprawnościami

Badania w zakresie rozwijania usług społecznych na terenie gminy Jasień w obszarze wsparcia osób z niepełnosprawnościami zostały przeprowadzone na próbie 24 respondentów, wśród których 69,6% badanych stanowiły kobiety. Najliczniejszą grupę badanych stanowiły osoby w wieku 45-54 lata (29,2%) oraz osoby w wieku 35-44 lata (16,7%). Osoby

z niepełnosprawnością, które wzięły udział w badaniu to głównie emeryci (25%), osoby bezrobotne (21%), ale także przedsiębiorcy (21%). 12,5% respondentów stanowili pracownicy fizyczni. Znaczna część osób z niepełnosprawnością biorąca udział w badaniu nie zamieszkuje sama (37,5% z mężem/żoną, a 29,2% z dziećmi oraz żoną/mężem). Tylko 20,8% badanych prowadzi jednoosobowe gospodarstwo domowe.

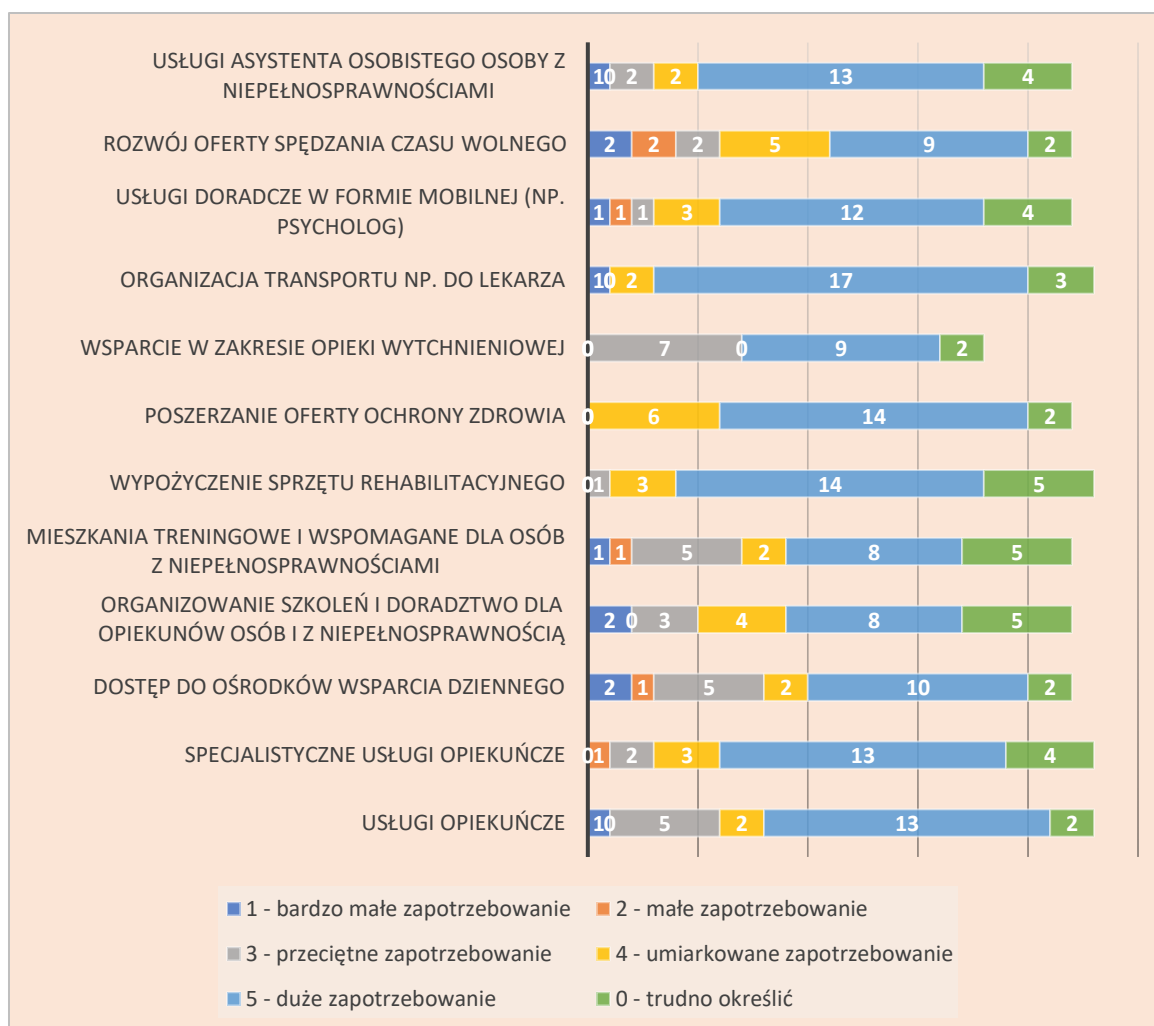
Wykres 14 Rodzaj gospodarstwa domowego w badaniu obszaru: osoby z niepełnosprawnością

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

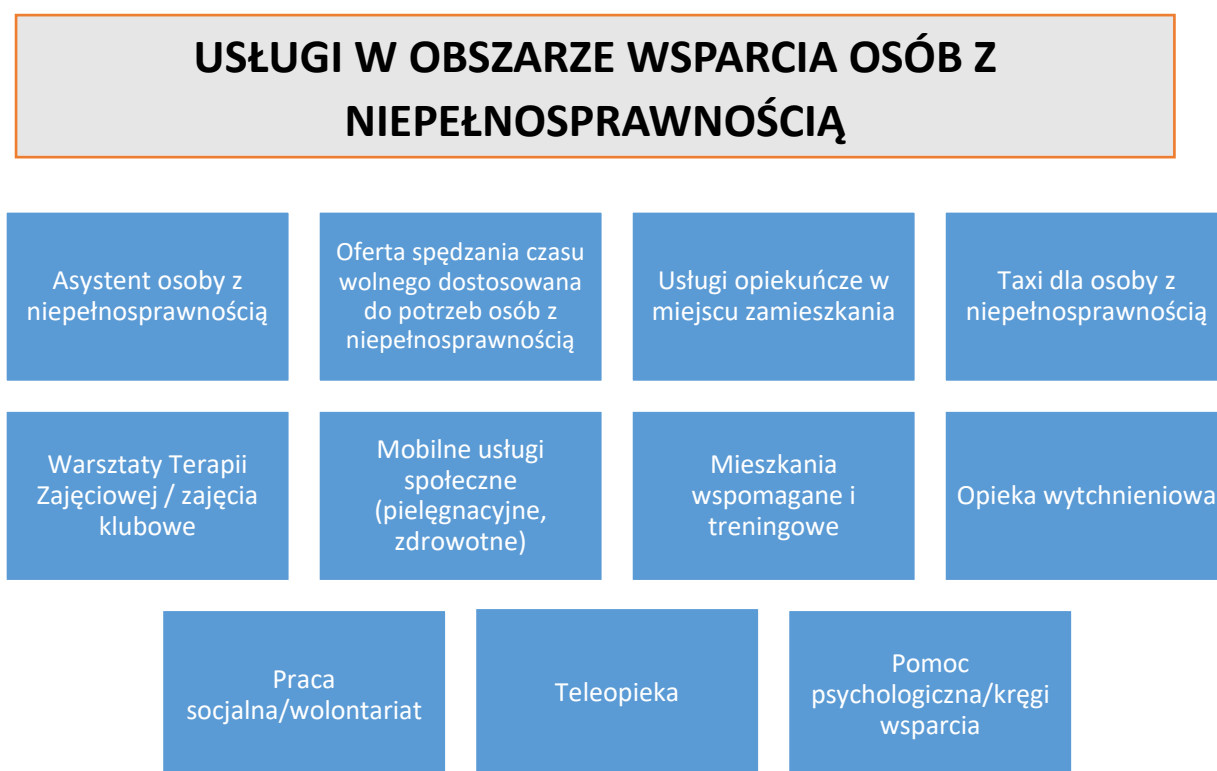
Według udzielonych odpowiedzi największe zapotrzebowanie na usługi społeczne w obszarze wsparcia osób z niepełnosprawnością dotyczy: organizacji transportu, poszerzenia oferty ochrony zdrowia i wypożyczania sprzętu rehabilitacyjnego, a także usług opiekuńczych (w tym specjalistycznych) oraz usług asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością.

Wykres 15 Zapotrzebowanie na usługi społeczne w obszarze wsparcia osób z niepełnosprawnościami w gminie Jasień

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zgromadzone dane świadczą o wysokim poparciu i wysokiej ocenie zgodności między proponowanymi usługami a potrzebami mieszkańców. Zdecydowana większość respondentów wskazała dużą potrzebę realizacji wszystkich zaproponowanych usług społecznych w obszarze wspierania osób z niepełnosprawnością. Ważnym aspektem dla tej grupy odbiorców jest pomoc i wsparcie innych osób, a także możliwość usamodzielniania się i większej integracji społecznej. Na podstawie przeprowadzonych badań w obszarze wspierania osób z niepełnosprawnością opracowano przykładową listę proponowanych usług do realizacji, która widnieje poniżej.

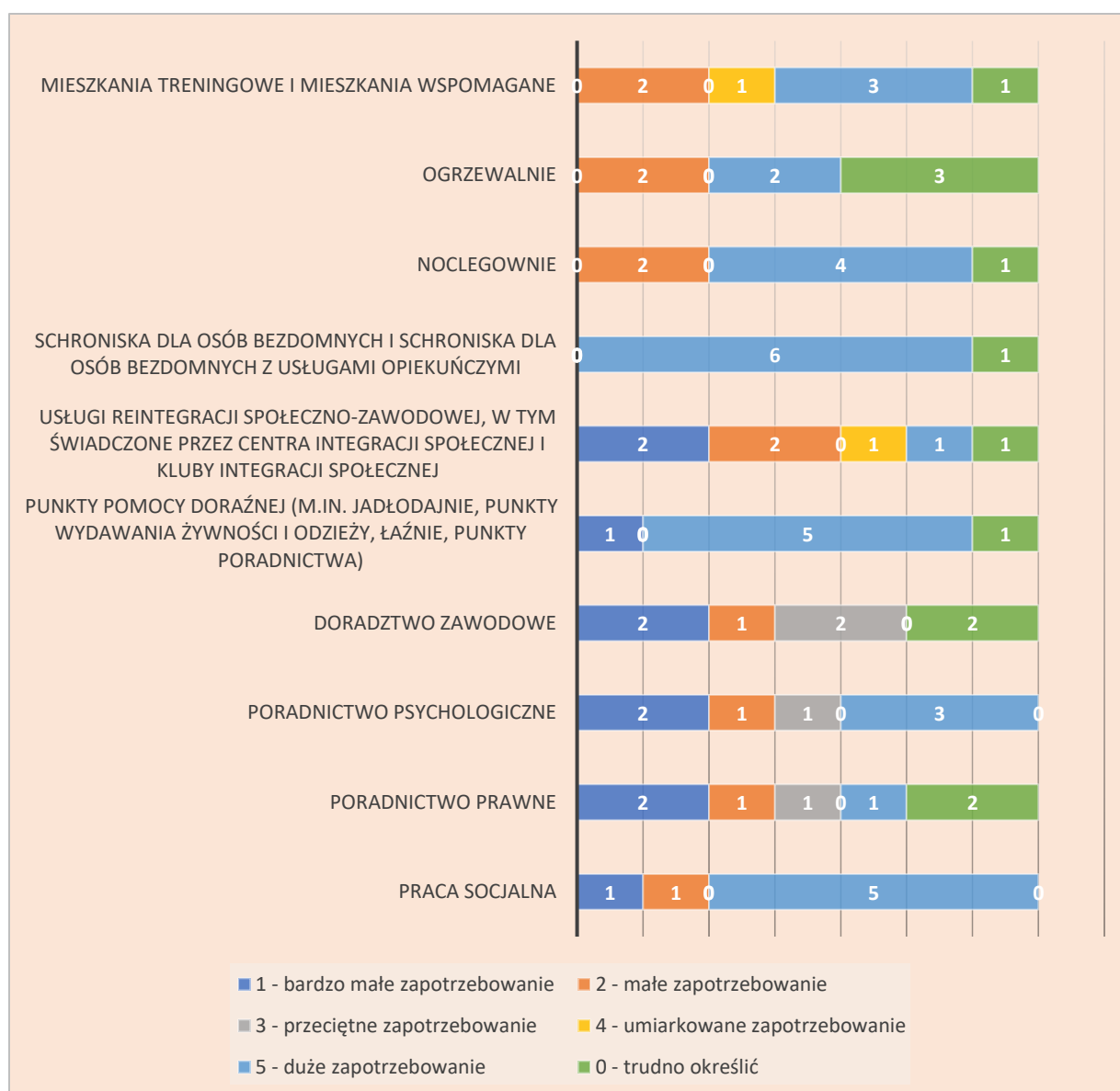
Źródło: opracowanie własne

3.3 Potrzeby w obszarze wsparcia osób w kryzysie bezdomności i zagrożone bezdomnością

Badania w zakresie rozwijania usług społecznych na terenie gminy Jasień w obszarze wsparcia osób w kryzysie bezdomności i zagrożonych bezdomnością zostały przeprowadzone na próbie 7 respondentów, wśród których 40% badanych stanowiły kobiety. Najliczniejszą grupę badanych stanowiły osoby w wieku 45-54 lat (43%) oraz osoby powyżej 60 roku życia (29%). Wśród uczestników badania 72% stanowiły osoby samotne.

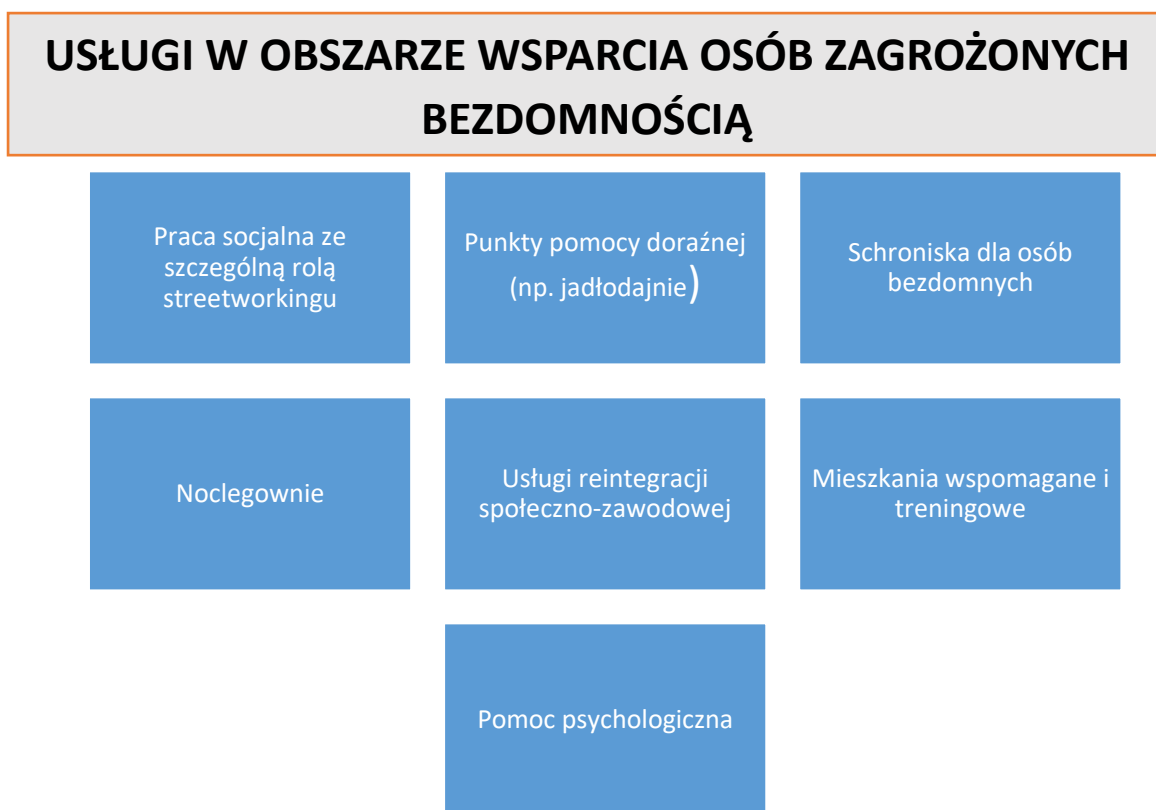
Według udzielonych odpowiedzi największe zapotrzebowanie na usługi społeczne w obszarze wsparcia osób zagrożonych bezdomnością dotyczy: schroniska dla osób bezdomnych (również z usługami opiekuńczymi), pracy socjalnej i organizacji noclegowni. Osoby zagrożone bezdomnością niekoniecznie zainteresowane są usługami prawnymi czy zawodowymi.

Wykres 16 Zapotrzebowanie na usługi społeczne w obszarze wsparcia osób zagrożonych bezdomnością w gminie Jasień

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Z uwagi na niski poziom problemu społecznego w gminie Jasień jakim jest problem bezdomności lub zagrożenia bezdomnością zdecydowana większość usług społecznych w tym obszarze jest realizowana i respondenci nie widzą potrzeby wdrażania innych rozwiązań. Na podstawie przeprowadzonych badań w obszarze wspierania osób zagrożonych bezdomnością opracowano przykładową listę proponowanych usług do realizacji, która widnieje poniżej.

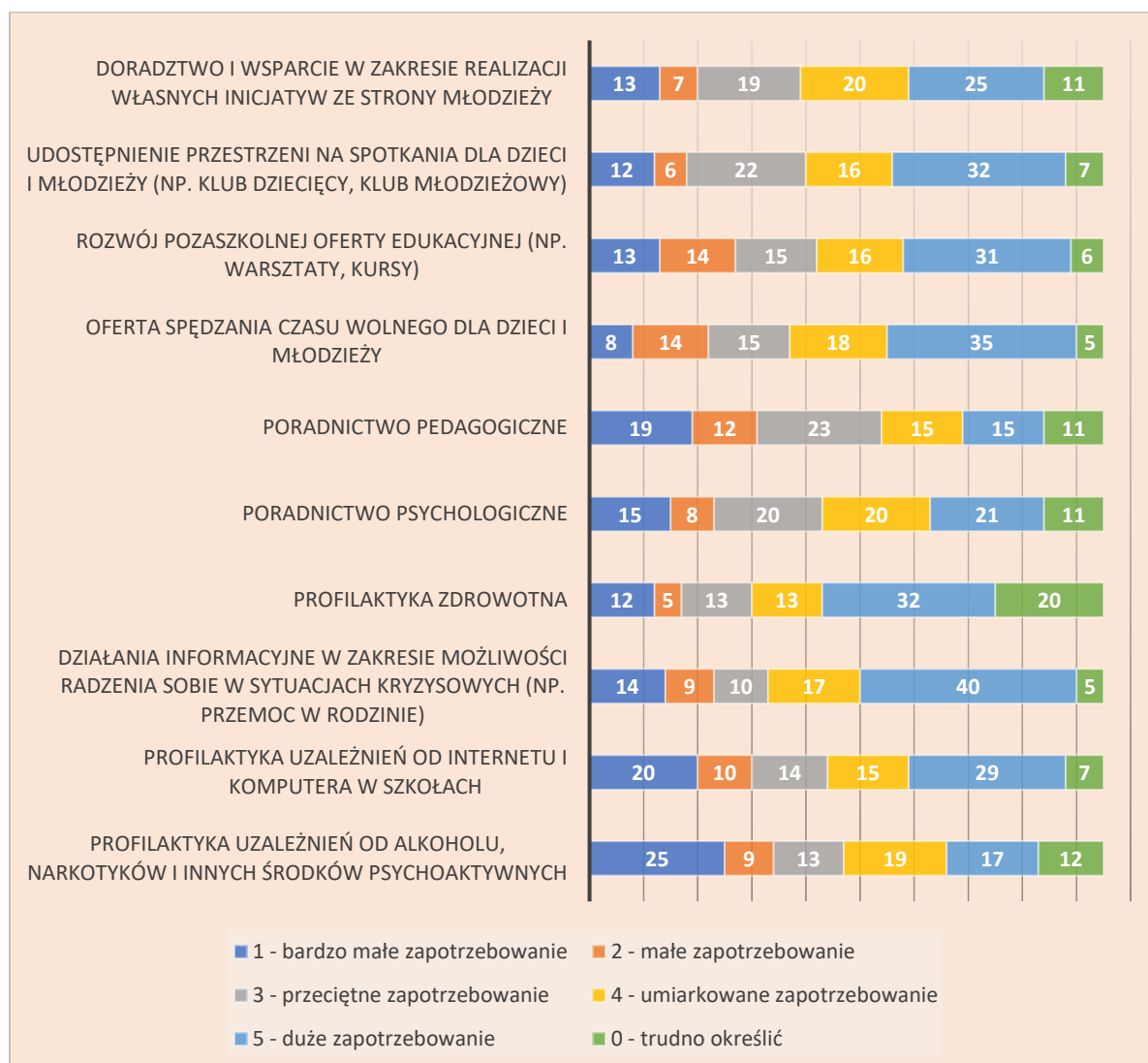
Źródło: opracowanie własne

3.4 Potrzeby w obszarze wsparcia osób w kryzysie zdrowia psychicznego

Badania w zakresie rozwijania usług społecznych na terenie gminy Jasień w obszarze wsparcia osób w kryzysie zdrowia psychicznego zostały przeprowadzone na próbie 95 respondentów, wśród których 58% badanych stanowiły kobiety. Z uwagi na brak możliwości dotarcia do osób znajdujących się w kryzysie zdrowia psychicznego badania przeprowadzono na próbie dzieci i młodzieży – jako potencjalnej grupie najbardziej narażonej na kryzys zdrowia psychicznego.

Według udzielonych odpowiedzi największe zapotrzebowanie na usługi społeczne w obszarze wsparcia osób zagrożonych kryzysem zdrowia psychicznego dotyczy: działań informacyjnych w zakresie możliwości radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych, profilaktyki zdrowotnej, oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz rozwoju pozaszkolnej oferty edukacyjnej. Respondenci wskazywali głównie na potrzeby organizacji ich czasu wolnego, aby w sposób kreatywny i ciekawy móc go spędzać. Wszystkie badane usługi społeczne zostały wskazane na wysokim poziomie jako potrzebne do realizacji w zakresie ochrony zdrowia psychicznego.

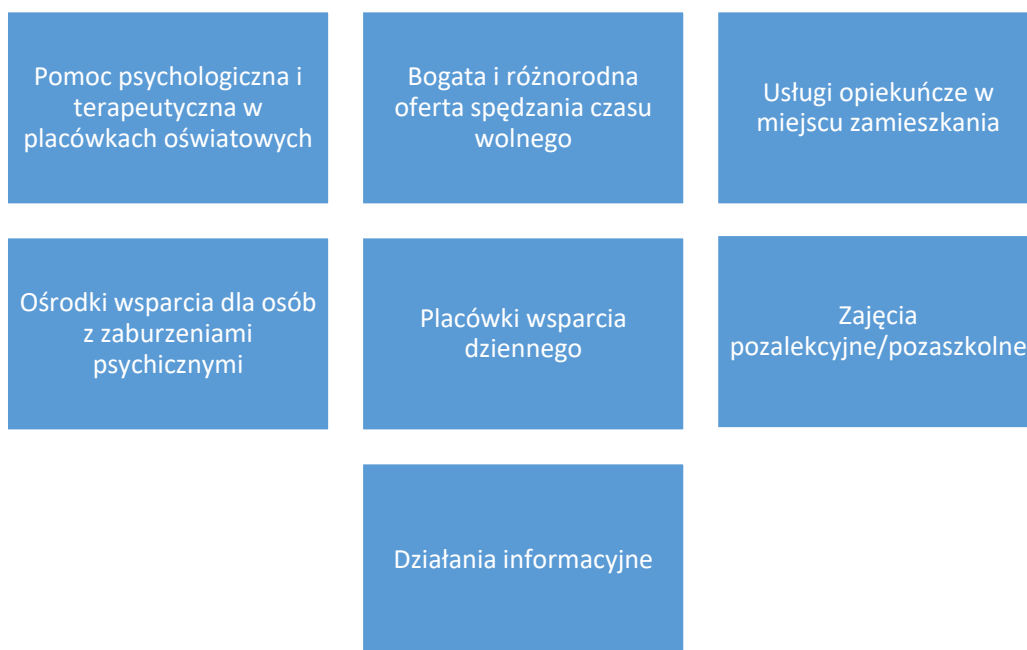
Schemat 5 Zapotrzebowanie na usługi społeczne w obszarze wsparcia osób zagrożonych kryzysem zdrowia psychicznego w gminie Jasień

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdrowie psychiczne mieszkańców jest bardzo ważnym elementem życia społecznego. Wpływa ono na wiele różnych sfer funkcjonowania człowieka w społeczeństwie. Ważnym aspektem jest odpowiednia profilaktyka i diagnostyka w tym obszarze, gdyż coraz więcej problemów społecznych związanych jest właśnie z pogarszającym się zdrowiem psychicznym, występowaniem objawów lękowych, depresyjnych, zaburzeń w normalnym funkcjonowaniu. I co najgorsze dotyka to coraz młodszych mieszkańców gminy. Na podstawie przeprowadzonych badań w obszarze wspierania osób zagrożonych kryzysem zdrowia psychicznego opracowano przykładową listę proponowanych usług do realizacji, która widnieje poniżej.

USŁUGI W OBSZARZE WSPARCIA OSÓB ZAGROŻONYCH KRYZYSEM ZDROWIA PSYCHICZNEGO

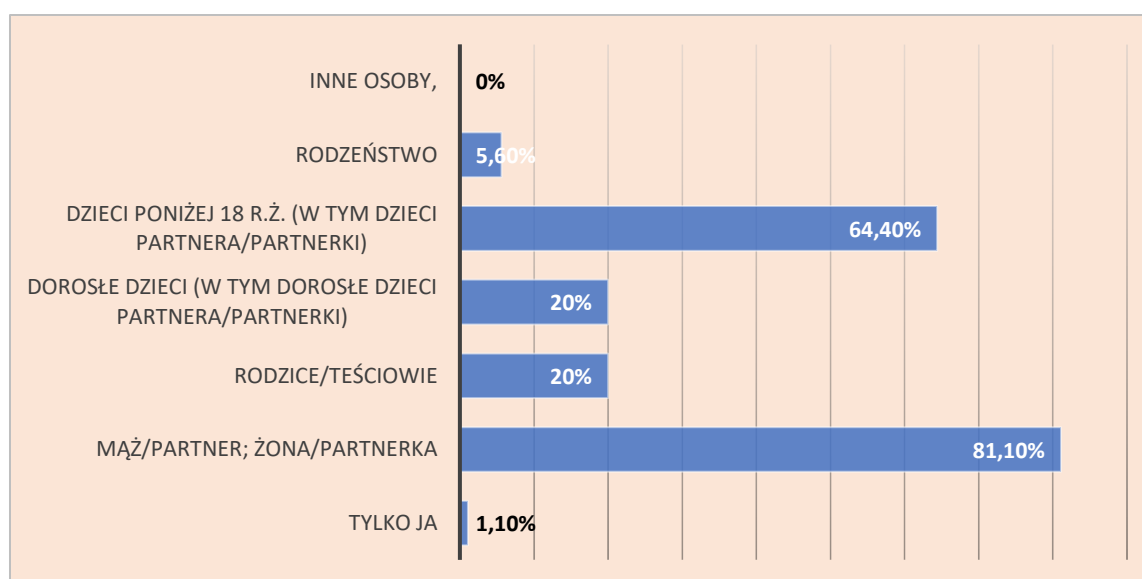

Źródło: opracowanie własne

3.5 Potrzeby w obszarze wsparcia dziecka i rodziny

Badania w zakresie rozwijania usług społecznych na terenie gminy Jasień w obszarze wsparcia dziecka i rodziny przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze zostały przeprowadzone na próbie 90 respondentów, wśród których 77% badanych stanowiły kobiety. Najliczniejszą grupę badanych stanowiły osoby w wieku 35-44 lat (39%) oraz osoby w wieku 25-34 lat (28%). Osoby biorące udział w badaniu stanowiły zazwyczaj rodziny zamieszkujące razem z dziećmi oraz z mężem/żoną.

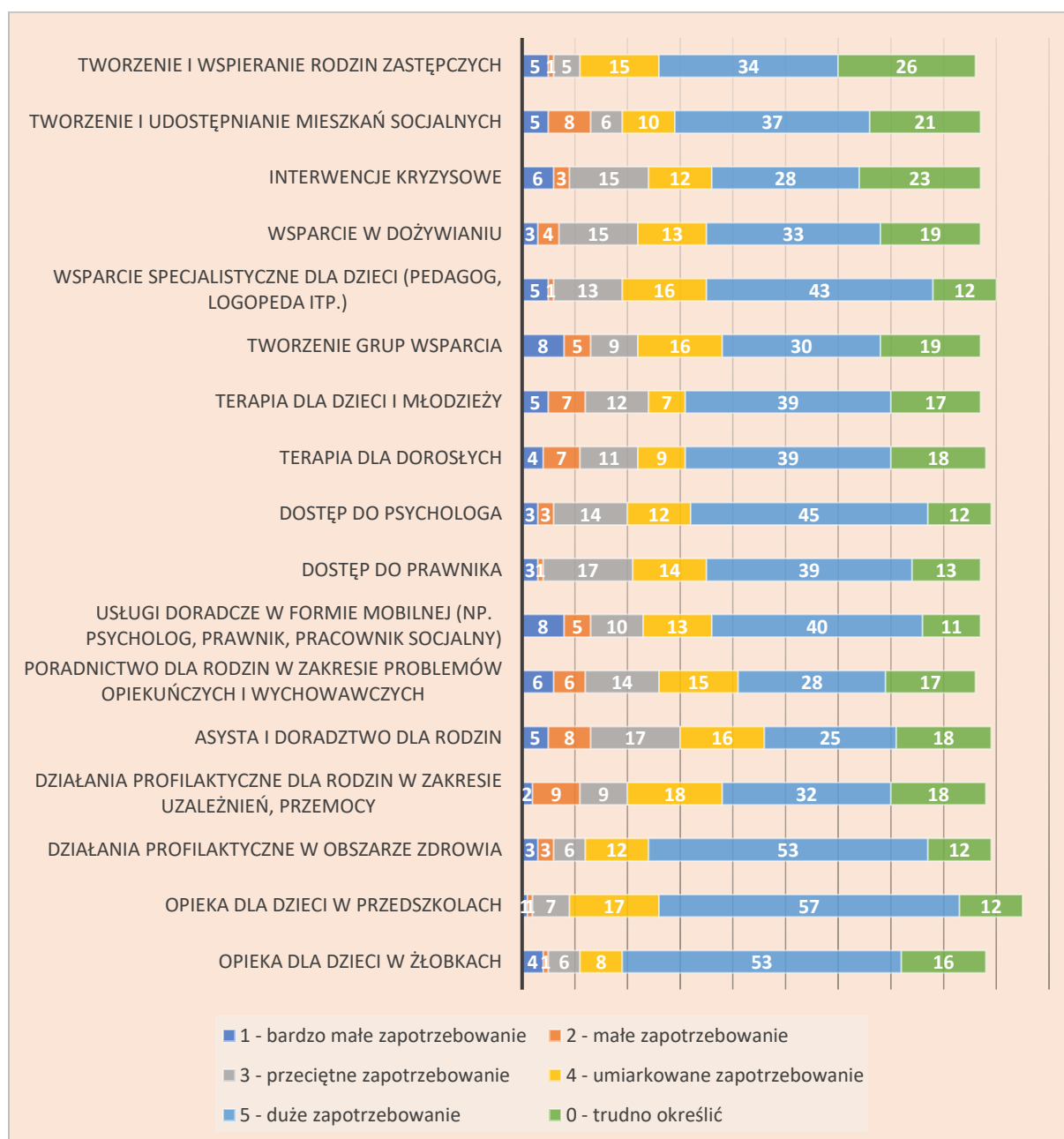
Wykres 17 Rodzaj gospodarstwa domowego w badaniu obszaru: dzieci i rodziny

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Według udzielonych odpowiedzi największe zapotrzebowanie na usługi społeczne w obszarze wsparcia dzieci i rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi dotyczy: opieki dla dzieci w przedszkolach i żłobkach, działań profilaktycznych w obszarze zdrowia, a także usług psychologa oraz wsparcie specjalistyczne dla dzieci. Respondenci wskazali dużą potrzebę otoczenia opieką już najmłodsze dzieci, aby tym samym eliminować występujące problemy czy trudności od najmłodszych lat. Warto podkreślić, że wszystkie wymienione usługi społeczne w obszarze wsparcia dziecka i rodziny zostały ocenione bardzo wysoko przez uczestników badania, co świadczy o wielkiej potrzebie niesienia pomocy rodzinom i świadczenia wsparcia w różnych aspektach.

Wykres 18 Potrzeba usług społecznych skierowanych do rodzin w opinii respondentów

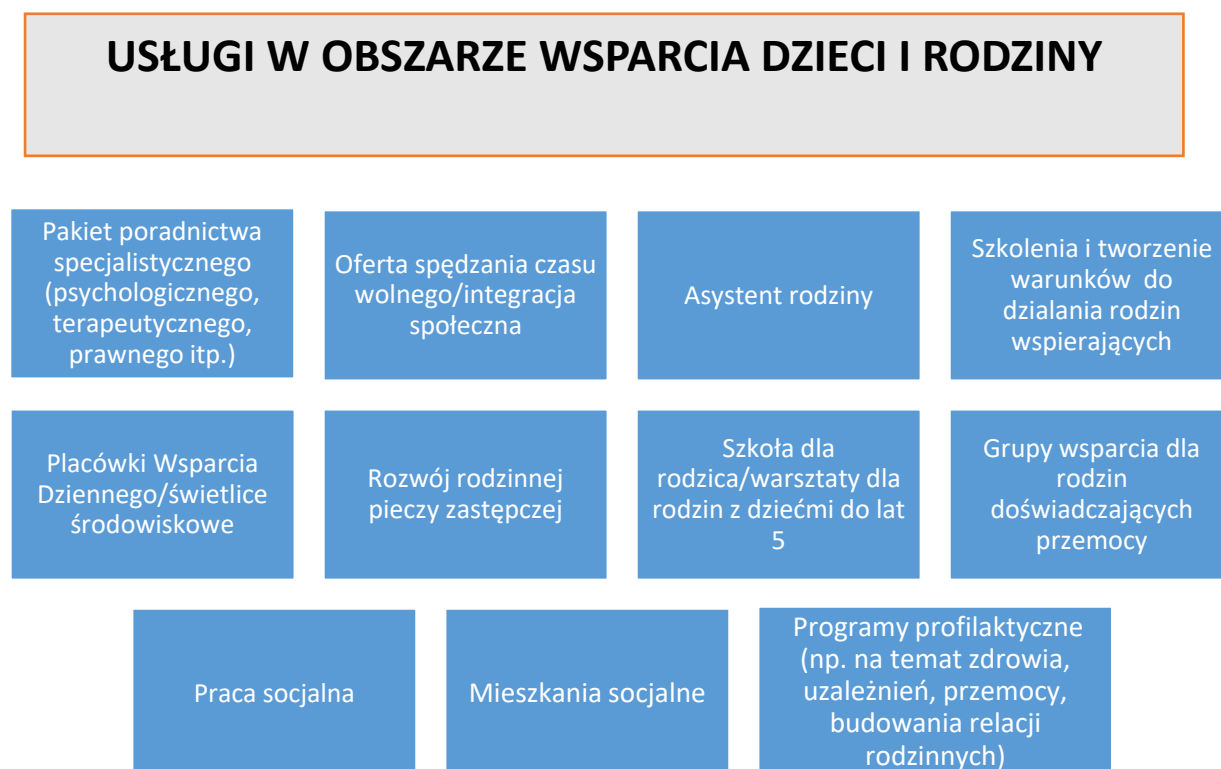
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań własnych

Rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi to szczególna grupa społeczna, w której codzienność często upływa pod znakiem trudności, napięć i wielowymiarowych deficytów. To rodziny, które z różnych powodów nie są w stanie właściwie wypełniać swoich funkcji – przede wszystkim tych związanych z zapewnieniem dziecku bezpieczeństwa, rozwoju, opieki i wychowania. Ich sytuacja bywa złożona. Często są to osoby z niskim poziomem wykształcenia, bez stabilnego zatrudnienia, zmagające się z ubóstwem lub zadłużeniem. Warunki mieszkaniowe są zazwyczaj skromne, nierzadko niewystarczające – przeludnione,

zaniedbane, bez podstawowego wyposażenia. Dzieci w tych rodzinach bywają pozostawione same sobie, a obowiązki szkolne czy zdrowotne schodzą na dalszy plan. W takich domach można zauważyć brak podstawowych umiejętności wychowawczych – rodzice nie znają granic, nie potrafią komunikować się z dziećmi, nie są świadomi ich potrzeb emocjonalnych. Nie wynika to jednak ze złej woli – często sami wyrosli w środowisku, gdzie miłość była nieobecna, a przemoc lub obojętność stanowiły normę. Problemy w tych rodzinach bywają nasilane przez uzależnienia – od alkoholu, narkotyków, ale też przez przewlekłe choroby psychiczne, samotność, brak wsparcia społecznego. To wszystko prowadzi do zaniedbań – zarówno tych materialnych, jak i emocjonalnych. Dzieci stają się niewidzialne, ich potrzeby niezauważone, a potencjał – niewykorzystany.

Na podstawie przeprowadzonych badań w obszarze wspierania dzieci i rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi opracowano przykładową listę proponowanych usług do realizacji, która widnieje poniżej.

Schemat 7 Lista proponowanych usług w obszarze wsparcia dzieci i rodziny

Źródło: opracowanie własne

4. Przyczyny niezrealizowania usług

Analiza nierealizowanych usług społecznych lub niewystarczający poziom ich realizacji na terenie gminy Jasień wynika przede wszystkim z kilku przyczyn. Po pierwsze, najważniejszą przyczyną występującą we wszystkich obszarach jest brak funduszy i niewystarczające finansowanie usług społecznych. Ograniczone środki własne na realizację zadań w zakresie polityki społecznej ograniczają możliwości realizacji wielu działań. Konieczne jest w tym zakresie pozyskiwanie środków zewnętrznych, co niekiedy jest także trudnym zadaniem.

Drugą i niemal równie ważną przyczyną, jest niewystarczająca infrastruktura w gminie. Mowa tu w pierwszej kolejności o braku lokali mieszkalnych, które można by przeznaczyć na mieszkania komunalne, socjalne, treningowe czy wspierane, a bez których deinstytucjonalizacja nie będzie w pełni możliwa. Oprócz tego problemem są także bariery architektoniczne i komunikacyjne, czyli brak dostępu do budynków i obiektów oraz brak transportu publicznego do niektórych miejsc. Te bariery utrudniają dostęp do usług społecznych, a w niektórych przypadkach uniemożliwiają ich realizację. Te dwie wymienione w pierwszej kolejności przyczyny, stanowią sedno problemu i ich rozwiązanie jest krytyczne dla dalszego procesu deinstytucjonalizacji w gminie. Stawienie im czoła powinno być głównym wyzwaniem, któremu lokalne władze powinny poświęcić więcej uwagi w najbliższych latach.

Oprócz tego można także zwrócić uwagę na kilka innych, mniej krytycznych uwarunkowań, które występują na terenie gminy Jasień. Jednym z nich jest, niedobór wykwalifikowanej kadry na lokalnym rynku pracy (terapeuci, psychologowie). Niekiedy także problemem, wśród lokalnych pracowników sektora pomocy społecznej, jest ograniczona wiedza i umiejętności, na temat najnowszych i skutecznych metod rozwiązywania niektórych problemów społecznych. Z drugiej strony mnogość obowiązków i ograniczone zasoby kadrowe często prowadzą do sytuacji, w których nawet gdy pracownicy wiedzą, jak rozwiązać jakiś problem, nie mają czasu ani zasobów potrzebnych do wdrożenia tej wiedzy. Zatem rozwój potencjału kadrowego w sektorze usług społecznych na terenie gminy powinien być jednym z priorytetów na najbliższe lata.

Problemem występującym w gminie jest także brak pełnej wiedzy i świadomości skali problemów społecznych występujących na jej terenie. Jeśli np. brak jest pełnej wiedzy na

temat dokładnej liczby osób z niepełnosprawnością na terenie gminy, to następstwem tego jest brak usług dla części tych osób. Prowadzi to do braku zrozumienia występujących potrzeb, co z kolei prowadzi do nieefektywnej pracy i braku realizacji usług (np. brak specjalistycznej opieki medycznej na terenie gminy). Gmina powinna zatem położyć nacisk na rzetelne zbieranie danych o mieszkańcach w potrzebie i zwiększyć współpracę pomiędzy instytucjami tworzącymi lokalny system, aby osiąść pełną wiedzę na temat skali zjawisk zachodzących na jej terenie oraz świadomość występujących potrzeb mieszkańców.

Dodatkowo przyczyną niezrealizowania niektórych usług społecznych jest zwyczajny brak potrzeby ich realizacji. Niski stopień zdiagnozowanych problemów społecznych można rozwiązać za pomocą dostępnych usług oferowanych przez powiat lub województwo. Wówczas nie generuje się niepotrzebnych kosztów w realizacji usług społecznych, przy jednoczesnym rozwiązywaniu zdiagnozowanego problemu. Jednakże w tym zakresie również potrzeba jest wiedza na temat danego problemu oraz dobra komunikacja i rzetelna informacja w przekazaniu wiedzy na temat, gdzie i w jaki sposób można otrzymać wsparcie.

Niekiedy trudności w realizacji usług społecznych jest również brak koordynacji międzyinstytucjonalnej. Rozproszenie kompetencji między różnymi jednostkami administracyjnymi (np. OPS, PCPR, NGO, placówki oświatowe itp.) może prowadzić do duplikacji działań lub luk w świadczeniu usług. W tym obszarze często widoczny jest brak spójnych procedur i standardów realizacji usług. W celu poprawy lub eliminacji tej przyczyny potrzebne są spotkania robocze, wymiana doświadczeń i ścisła współpraca między instytucjami. Wspólnymi siłami wiele działań może być realizowanych lepiej, szerzej, a wiele można jeszcze wprowadzić. Należy również w tym obszarze wykorzystać potencjał istniejących organizacji społecznych, które również realizują wiele działań w obszarze polityki społecznej w gminie.

CZĘŚĆ II

PROGRAMOWA

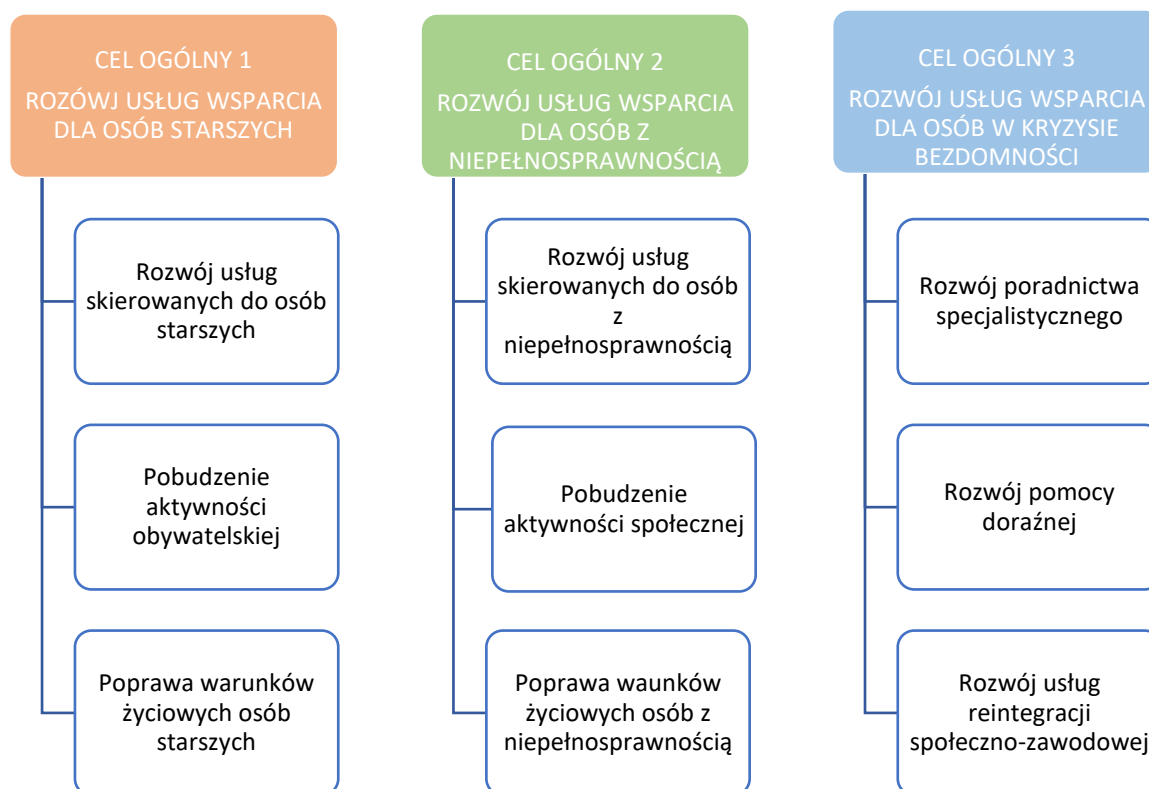
1. Lokalny plan rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji usług społecznych

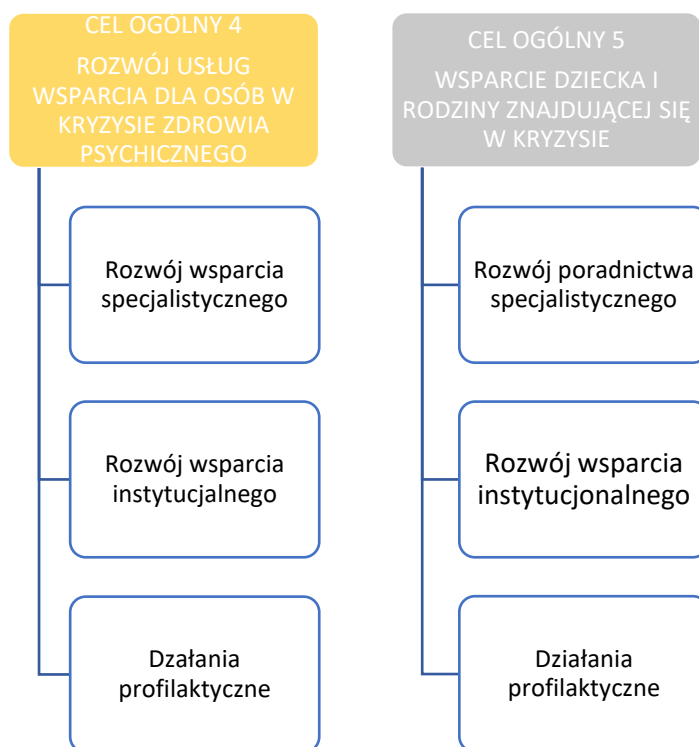
W niniejszym rozdziale przedstawione zostaną plany deinstytucjonalizacji poszczególnych usług, w podziale na 5 osobnych obszarów wsparcia. W każdej z nich opisane zostaną najistotniejsze usługi, wraz z opisem ich celu głównego, celów szczegółowych, działań jakie należy podjąć oraz instytucji niezbędnych do ich wdrożenia. Zgodnie z wytycznymi MRiPS, poszczególne plany przedstawione zostały w formie tabeli.

1.1 Cele ogólne i cele szczegółowe

Na podstawie przeprowadzonych badań w zakresie realizacji usług społecznych na terenie gminy Jasień zdiagnozowano deficyty oraz potrzeby rozwojowe w zakresie oferowanych usług. Na ich podstawie określone zostały cele ogólne i cele szczegółowe realizacji planu deinstytucjonalizacji usług społecznych na terenie gminy.

Schemat 8 Cele ogólne i cele szczegółowe

Źródło: opracowanie własne

1.2 Lokalny plan rozwoju usług społecznych w gminie Jasień

W poniższych tabelach zaprezentowano działania w obszarze świadczonych lub rozwijanych usług społecznych w podziale na 5 obszarów wsparcia:

- osób starszych (Tabel nr 11);
- osób z niepełnosprawnością (Tabel nr 12);
- osób w kryzysie bezdomności lub zagrożonych kryzysem bezdomności (Tabel nr 13);
- osób w kryzysie zdrowia psychicznego (Tabel nr 14);
- dzieci i rodziny znajdujące się w kryzysie (Tabel nr 15).

USŁUGI W OBSZARZE WSPARCIA OSÓB STARSZYCH

Tabela 11 Działania w obszarze wspierania osób starszych

CEL OGÓLNY 1		
ROZWÓJ USŁUG WSPARCIA DLA OSÓB STARSZYCH		
Cel szczegółowy 1 Rozwój usług skierowanych do osób starszych		
Lp.	Usługa społeczna	Podmiot odpowiedzialny
1	Asystent osoby starszej	MGOPS Jasień
2	Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	MGOPS Jasień
3	Opieka wytchnieniowa	MGOPS Jasień
4	Teleopaska	MGOPS Jasień
5	Praca socjalna/wolontariat	MGOPS Jasień, NGO, placówki oświatowe
Cel szczegółowy 2 Pobudzenie aktywności społecznej		
Lp.	Usługa społeczna	Podmiot odpowiedzialny
1	Tworzenie warunków do spotkań integracyjnych	MGOPS Jasień, NGO, instytucje kultury, placówki oświatowe
2	Usługi sąsiedzkie	MGOPS Jasień
3	Wolontariat	MGOPS Jasień, NGO, placówki oświatowe
4	Klub Seniora / Dzienny Dom Pomocy	MGOPS Jasień
Cel szczegółowy 3 Poprawa warunków życiowych osób starszych		
Lp.	Usługa społeczna	Podmiot odpowiedzialny
1	Taxi dla seniora	MGOPS Jasień
2	Mobilne usługi społeczne (pielęgnacyjne, zdrowotne)	MGOPS Jasień, przedsiębiorcy
3	Mieszkania treningowe i wspomagane	MGOPS Jasień, gmina
4	Poprawa dostępności architektonicznej, cyfrowej i komunikacyjnej w budynkach użyteczności publicznej	MGOPS Jasień, gmina, placówki zdrowia, instytucje kultury,

Źródło: opracowanie własne

USŁUGI W OBSZARZE WSPARCIA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

Tabela 12 Działania w obszarze wspierania osób z niepełnosprawnością

CEL OGÓLNY 2		
ROZÓWJ USŁUG WSPARCIA DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ		
Cel szczegółowy 1 Rozwój usług skierowanych do osób z niepełnosprawnością		
Lp.	Usługa społeczna	Podmiot odpowiedzialny
1	Asystent osoby z niepełnosprawnością	MGOPS Jasień
2	Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	MGOPS Jasień
3	Opieka wytchnieniowa	MGOPS Jasień
4	Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego i pomocniczego	MGOPS Jasień, przedsiębiorcy
5	Warsztaty Terapii Zajęciowej/zajęcia klubowe dla osób z niepełnosprawnością	MGOPS Jasień, NGO
6	Praca socjalna/wolontariat	MGOPS Jasień, NGO, placówki oświatowe
Cel szczegółowy 2 Pobudzenie aktywności społecznej		
Lp.	Usługa społeczna	Podmiot odpowiedzialny
1	Pomoc psychologiczna/kręgi wsparcia	MGOPS Jasień, gmina, NGO
2	Oferta spędzania czasu wolnego dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnością	MGOPS Jasień, gmina, NGO, instytucje kultury, placówki oświatowe
3	Szkolenia dla opiekunów osób z niepełnosprawnością	MGOPS Jasień, gmina
4	Grupa wsparcia dla rodzin osób z niepełnosprawnościami	MGOPS Jasień
Cel szczegółowy 3 Poprawa warunków życiowych osób z niepełnosprawnością		
Lp.	Usługa społeczna	Podmiot odpowiedzialny
1	Mobilne usługi zdrowotne (np. fizjoterapeuta, dietetyk, psycholog, podolog, logopeda itp.)	MGOPS Jasień, przedsiębiorcy
2	Mobilne usługi pielęgnacyjne (np. fryzjer, kosmetyczka)	MGOPS Jasień, przedsiębiorcy
3	Mieszkania treningowe i wspomagane	MGOPS Jasień, gmina
4	Taxi dla osoby z niepełnosprawnością	MGOPS Jasień

Źródło: opracowanie własne

USŁUGI W OBSZARZE WSPARCIA OSÓB ZAGROŻONYCH BEZDOMNOŚCIĄ

Tabela 13 Działania w obszarze wspierania osób w kryzysie bezdomności

CEL OGÓLNY 3		
ROZÓWJ USŁUG WSPARCIA DLA OSÓB W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI		
Cel szczegółowy 1 Rozwój poradnictwa specjalistycznego		
Lp.	Usługa społeczna	Podmiot odpowiedzialny
1	Pomoc psychologiczna	MGOPS Jasień, gmina
2	Kręgi wsparcia	MGOPS Jasień, NGO
3	Praca socjalna ze szczególną rolą streetworkingu	MGOPS Jasień, NGO
Cel szczegółowy 2 Rozwój pomocy doraźnej		
Lp.	Usługa społeczna	Podmiot odpowiedzialny
1	Schronisko dla osób bezdomnych	MGOPS Jasień
2	Jadłodajnia	MGOPS Jasień
3	Noclegownia	MGOPS Jasień
Cel szczegółowy 3 Rozwój usług reintegracji społeczno-zawodowej		
Lp.	Usługa społeczna	Podmiot odpowiedzialny
1	Mieszkania wspomagane i treningowe	MGOPS Jasień, gmina
2	Klub pomocowy dla osób zagrożonych bezdomnością	MGOPS Jasień

Źródło: opracowanie własne

USŁUGI W OBSZARZE WSPARCIA OSÓB ZAGROŻONYCH KRYZYSEM ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Tabela 14 Działania w obszarze wspierania osób w kryzysie zdrowia psychicznego

CEL OGÓLNY 4		
ROZÓWJ USŁUG WSPARCIA DLA OSÓB W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO		
Cel szczegółowy 1 Rozwój wsparcia specjalistycznego		
Lp.	Usługa społeczna	Podmiot odpowiedzialny
1	Pomoc psychologiczna i terapeutyczna w placówkach oświatowych	MGOPS Jasień, placówki oświatowe, NGO,
2	Bogata i różnorodna oferta spędzania czasu wolnego	MGOPS Jasień
3	Zajęcia pozalekcyjne/pozaszkolne	MGOPS Jasień
Cel szczegółowy 2 Rozwój wsparcia instytucjonalnego		
Lp.	Usługa społeczna	Podmiot odpowiedzialny
1	Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	MGOPS Jasień
2	Ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi	MGOPS Jasień
3	Placówki wsparcia dziennego	MGOPS Jasień
Cel szczegółowy 3 Działania profilaktyczne		
Lp.	Usługa społeczna	Podmiot odpowiedzialny
1	Warsztaty profilaktyczne	MGOPS Jasień, NGO, placówki oświatowe, instytucje kultury
2	Telefon wsparcia psychologicznego	MGOPS Jasień
3	Kampanie społecznościowe w zakresie profilaktyki zaburzeń psychicznych	MGOPS Jasień, NGO, placówki oświatowe, instytucje kultury

Źródło: opracowanie własne

USŁUGI W OBSZARZE WSPARCIA DZIECI I RODZINY

Tabela 15 Działania w obszarze wspierania dziecka i rodziny znajdującej się w kryzysie

CEL OGÓLNY 5		
WSPARCIE DZIECKA I RODZINY ZNAJDUJĄCEJ SIĘ W KRYZYSIE		
Cel szczegółowy 1 Rozwój poradnictwa specjalistycznego		
Lp.	Usługa społeczna	Podmiot odpowiedzialny
1	Pakiet poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, terapeutycznego, prawnego itp.)	MGOPS Jasień, NGO, placówki oświatowe
2	Asystent rodziny	MGOPS Jasień
3	Rozwój rodzinnej pieczy zastępczej	MGOPS Jasień
4	Grupy wsparcia dla rodzin doświadczających przemocy	MGOPS Jasień, NGO, placówki oświatowe
5	Mieszkania socjalne	MGOPS Jasień, gmina
Cel szczegółowy 2 Rozwój wsparcia instytucjonalnego		
Lp.	Usługa społeczna	Podmiot odpowiedzialny
1	Placówki Wsparcia Dziennego	MGOPS Jasień
2	Szkoła dla rodzica/warsztaty dla rodzin z dziećmi do lat 5	MGOPS Jasień, NGO, placówki oświatowe
3	Świetlice środowiskowe	MGOPS Jasień, NGO
Cel szczegółowy 3 Działania profilaktyczne		
Lp.	Usługa społeczna	Podmiot odpowiedzialny
1	Szkolenia i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających	MGOPS Jasień, NGO, placówki oświatowe
2	Oferta spędzania czasu wolnego/integracja społeczna	MGOPS Jasień, NGO, placówki oświatowe, instytucje kultury
3	Programy profilaktyczne (np. na temat zdrowia, uzależnień, przemocy, budowania relacji rodzinnych)	MGOPS Jasień, NGO, placówki oświatowe, instytucje kultury

Źródło: opracowanie własne

2. Analiza kosztów realizacji Lokalnego planu rozwoju usług społecznych

2.1 Analiza kosztów realizowanych obecnie usług społecznych oraz kalkulacja kosztów realizacji usług po wdrożeniu Lokalnego planu rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji usług społecznych

Analiza kosztów realizacji opisanych powyżej działań w sposób szacunkowy określa wydatki na realizację zaplanowanych usług społecznych do wdrożenia i realizacji w dalszych latach. Z uwagi na przeprowadzenie dalszych szczegółowych diagnoz w zakresie liczby osób rzeczywiście potrzebujących wsparcia i pomocy podany został przybliżony koszt realizacji usług w ujęciu rocznym. Z uwagi na rosnące potrzeby w zakresie usług społecznych spodziewany jest wzrost wysokości środków finansowych wydatkowanych na ten cel w kolejnych latach.

W poniższej tabeli ujęte zostały obecne koszty realizacji usług społecznych określone na podstawie planu budżetu wydatków w roku 2024 oraz kalkulacja łącznych szacunkowych (prawdopodobnych) kosztów w kolejnych latach 2025-2030 realizacji usług po wdrożeniu planu deinstytucjonalizacji.

Tabela 16 Planowane środki finansowe na realizację usług społecznych

CEL OGÓLNY 1		
ROZÓWJ USŁUG WSPARCIA DLA OSÓB STARSZYCH		
Usługa	Obecny koszt (wg planu w 2024 r.)	Kalkulacja kosztów rocznych
Asystent osoby starszej	0	10.000
Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	220.665	400.000
Opieka wytchnieniowa	28.500	70.000
Teleopaska	11.100	40.000
Praca socjalna/wolontariat	0	5.000
Tworzenie warunków do spotkań integracyjnych	0	10.000
Usługi sąsiedzkie	0	50.000
Klub Seniora / Dzienny Dom Pomocy	74.930	80.000
Taxi dla seniora	0	40.000
Mobilne usługi społeczne (pielęgnacyjne, zdrowotne)	0	80.000
Mieszkania treningowe i wspomagane	0	30.000
Poprawa dostępności architektonicznej, cyfrowej i komunikacyjnej w budynkach użyteczności publicznej	0	30.000

CEL OGÓLNY 2		
ROZWÓJ USŁUG WSPARCIA DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ		
Usługa	Obecny koszt (wg planu w 2024 r.)	Kalkulacja kosztów rocznych
Asystent osoby z niepełnosprawnością	109.062	150.000
Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	220.665	400.000
Opieka wytchnieniowa	28.500	70.000
Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego i	0	20.000
Warsztaty Terapii Zajęciowej/zajęcia klubowe dla osób z niepełnosprawnością	0	10.000
Praca socjalna/wolontariat	0	5.000
Pomoc psychologiczna/kręgi wsparcia	0	2.000
Oferta spędzania czasu wolnego dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnością	0	10.000
Szkolenia dla opiekunów osób z niepełnosprawnością	0	5.000
Mobilne usługi zdrowotne (np. fizjoterapeuta, dietetyk, psycholog, podolog, logopeda itp.)	0	80.000
Mobilne usługi pielęgnacyjne (np. fryzjer, kosmetyczka)	0	80.000
Mieszkania treningowe i wspomagane	0	30.000
Taxi dla osoby z niepełnosprawnością	0	40.000
CEL OGÓLNY 3		
ROZWÓJ USŁUG WSPARCIA DLA OSÓB W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI		
Usługa	Obecny koszt (wg planu w 2024 r.)	Kalkulacja kosztów rocznych
Pomoc psychologiczna	0	2.000
Kręgi wsparcia	0	5.000
Schronisko dla osób bezdomnych	5.304	10.000
Jadłodajnia	26.280	35.000
Mieszkania wspomagane i treningowe	0	30.000
CEL OGÓLNY 4		
ROZWÓJ USŁUG WSPARCIA DLA OSÓB W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO		
Usługa	Obecny koszt (wg planu w 2024 r.)	Kalkulacja kosztów rocznych
Pomoc psychologiczna i terapeutyczna w placówkach oświatowych	213.500	240.000
Bogata i różnorodna oferta spędzania czasu wolnego	0	30.000
Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	220.665	400.000

Placówki wsparcia dziennego	57.952	65.000
Warsztaty profilaktyczne	7.400	15.000
Telefon wsparcia psychologicznego	0	15.000
Kampanie społecznościowe w zakresie profilaktyki zaburzeń psychicznych	0	5.000
CEL OGÓLNY 5		
WSPARCIE DZIECKA I RODZINY ZNAJDUJĄCEJ SIĘ W KRYZYSIE		
Usługa	Obecny koszt (wg planu w 2024 r.)	Kalkulacja kosztów rocznych
Pakiet poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, terapeutycznego, prawnego itp.)	1.000	5.000
Asystent rodziny	164.052	220.000
Rozwój rodzinnej pieczy zastępczej	126.519	200.000
Grupy wsparcia dla rodzin doświadczających przemocy	0	10.000
Mieszkania socjalne	0	40.000
Placówki Wsparcia Dziennego	57.952	65.000
Szkoła dla rodzica/warsztaty dla rodzin z dziećmi do lat 5	7.400	15.000
Świetlice środowiskowe	0	20.000
Oferta spędzania czasu wolnego/integracja społeczna	0	10.000
Programy profilaktyczne (np. na temat zdrowia, uzależnień, przemocy, budowania relacji rodzinnych)	3.600	5.000

Źródło: opracowanie własne

2.2. Źródła finansowania

Poniżej wskazano także potencjalne źródła środków finansowych, które należy wykorzystać, aby sfinansować opisane w poprzednim rozdziale zadania. Do głównych źródeł finansowania zaplanowanych usług społecznych będą należeć następujące środki finansowe:

- środki z budżetu gminy,
- Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021- 2027,
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego,
- programy krajowe i fundusze rządowe, np. Fundusz Solidarnościowy, Krajowy Fundusz Szkoleniowy, Program Centra Opiekuńczo-Mieszkalne, Program Zdrowa Przyszłość 2001-2027, Program Mieszkanie na Start, Strategia Rozwoju Usług Społecznych, bezzwrotne wsparcie z Funduszu Dopłat – Bank Gospodarstwa Krajowego

- inne dostępne obecne i przyszłe źródła.

3. Dostępne zasoby do realizacji usług

MGOPS w Jasieniu posiada odpowiednie zasoby ludzkie, finansowe, materialne i organizacyjne do wprowadzenia usług społecznych w zakresie opracowanego Lokalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych dla Gminy Jasień na lata 2025-2030. W ramach terminowości oraz rzetelności wdrażania i realizacji zaplanowanych usług wykorzystane zostaną nawiązane współpracy z lokalnymi organizacjami społecznymi, instytucjami publicznymi oraz przedsiębiorcami. Wykorzystując doświadczenie w realizacji projektów współfinansowanych ze środków publicznych Ośrodek będzie aktywnie pozyskiwał środki zewnętrzne na realizację zaplanowanych działań, aby tym samym zminimalizować własne koszty i wydatki finansowe.

Posiadany personel oraz kadra pracowników socjalnych są przygotowane do wdrożenia nowych usług społecznych na terenie gminy. W przypadku trudności organizacyjnych zostaną podjęte kroki w celu ewentualnego zatrudnienia dodatkowych pracowników.

W ramach zadań inwestycyjnych MGOPS w Jasieniu wraz z przedstawicielami samorządu lokalnego nawiążą współpracę w celu odpowiedniego dostosowania istniejącej infrastruktury do potrzeb osób starszych, z niepełnosprawnościami czy ze szczególnymi potrzebami. W ten sposób realizacja zadań inwestycyjnych będzie realizowana na wysokim poziomie i w odpowiedzi na rzeczywiste potrzeby lokalnej społeczności.

4. System monitorowania i oceny

4.1 Wskaźniki realizacji Lokalnego planu rozwoju usług społecznych

Monitoring realizacji wykonania Planu będzie opierał się na następujących wskaźnikach rezultatu i produktów ujętych w poniższej tabeli:

Tabela 17 Wskaźniki monitoringu

CEL OGÓLNY 1		
ROZÓWJ USŁUG WSPARCIA DLA OSÓB STARSZYCH		
Usługa	Wartość wskaźnika bazowa - 2025 r.	Wartość wskaźnika docelowa – 2030 r.
Liczba asystentów osoby starszej	0	2
Liczba osób korzystających z usług asystenta	0	2

Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania	35	45
Liczba osób świadczących usługi opiekuńcze	8	12
Liczba mieszkań treningowych i	0	1
Liczba osób korzystających z teleopaski	0	20
Liczba osób świadczących usługi sąsiedzkie	0	5
Liczba osób korzystających z usług sąsiedzkich	0	5
Liczba zorganizowanych animacji społecznych	0	2
Liczba wolontariuszy	0	5
Liczba Klubów Seniora/Dziennych Domów Pomocy	1	3
Liczba osób korzystających z usług Taxi dla	0	50
Liczba mieszkań treningowych/wspomaganych	0	1
Liczba mobilnych usług społecznych	0	3
Liczba działań w obszarze dostępności architektonicznej	0	2
CEL OGÓLNY 2		
ROZÓWJ USŁUG WSPARCIA DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ		
Usługa	Wartość wskaźnika bazowa - 2025 r.	Wartość wskaźnika docelowa – 2030 r.
Liczba asystentów osoby z niepełnosprawnością	9	12
Liczba osób korzystających z usług asystenta osoby z niepełnosprawnością	13	20
Liczba wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego	1	1
Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania	35	45
Liczba osób świadczących usługi opiekuńcze	8	12
Liczba mieszkań treningowych i wspomaganych	0	1
Liczba szkoleń dla opiekunów osób z niepełnosprawnością	0	1
Liczba mobilnych usług zdrowotne (np. fizjoterapeuta, dietetyk, psycholog, podolog, logopeda itp.)	0	3
Liczba mobilnych usług pielęgnacyjnych (np. fryzjer, kosmetyczka)	0	3
Liczba osób korzystających z usług Taxi	0	50
CEL OGÓLNY 3		

ROZWÓJ USŁUG WSPARCIA DLA OSÓB W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI		
Usługa	Wartość wskaźnika bazowa - 2025 r.	Wartość wskaźnika docelowa – 2030 r.
Liczba udzielonych porad psychologicznych	0	20
Liczba osób korzystających ze schronisk	2	2
Liczba osób korzystających z jadłodajni	2	2
Liczba mieszkań wspomaganych i treningowych	0	1
CEL OGÓLNY 4		
ROZWÓJ USŁUG WSPARCIA DLA OSÓB W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO		
Usługa	Wartość wskaźnika bazowa – 2025 r.	Wartość wskaźnika docelowa – 2030 r.
Liczba osób korzystających z porad psychologicznych i terapeutycznych	1	10
Liczba ofert spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów	6	8
Liczba zajęć pozalekcyjnych/pozaszkolnych	7	8
Liczba usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania	35	45
Liczba placówek wsparcia dziennego	1	3
Liczba warsztatów profilaktycznych	0	1
Telefon wsparcia psychologicznego	0	1
Liczba kampanii społecznościowych w zakresie profilaktyki zaburzeń psychicznych	0	1
CEL OGÓLNY 5		
WSPARCIE DZIECKA I RODZINY ZNAJDUJĄCEJ SIĘ W KRYZYSIE		
Usługa	Wartość wskaźnika bazowa - 2025 r.	Wartość wskaźnika docelowa – 2030 r.
Liczba porad psychologicznych/terapeutycznych/prawnych	1	15
Liczba asystentów rodziny	2	2
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystentów rodziny	27	30
Liczba rodzinnej pieczy zastępczej	9	10
Liczba grup wsparcia	0	1
Liczba mieszkań socjalnych	6	8
Liczba Placówek Wsparcia Dziennego	1	3
Liczba warsztatów dla rodziców	2	2
Liczba ofert spędzania czasu wolnego	7	8

Liczba programów profilaktycznych	2	2
-----------------------------------	---	---

Źródło: opracowanie własne

4.2 Opis systemu monitorowania realizacji planu i osiągnięcia wskaźników oraz ocena skuteczności i efektywności Planu

Monitoring Planu ma trzy cele. Jest to, po pierwsze, kontrola zgodnej z założeniami realizacji zadań, po drugie, utrzymywanie wyznaczonych kierunków wprowadzania zmian, po trzecie, umożliwienie ewentualnej korekty zaplanowanych działań w przypadku (pozytywnych lub negatywnych) zmian, których dotyczy Plan i dostosowania jego założeń do nowych warunków realizacji.

Monitoring będzie miał charakter corocznego pomiaru realizacji Planu. **Każdego roku do końca II kwartału** zostanie sporządzony raport częściowy z realizacji wykonania Planu z uwzględnieniem analizowanych wskaźników produktów i rezultatów przedstawionych w tabel nr 17. Raport dotyczący ustaleń monitoringu będzie opracowywany w cyklu rocznym.

Na koniec obowiązywania Planu, czyli w okresie do **końca czerwca 2030 r.**, zostanie opracowany **raport końcowy** z realizacji wykonania zaplanowanych zadań. Raport będzie zawierał informacje o katalogu prowadzonych usług społecznych, wysokości poniesionych nakładów finansowych na ich realizację, liczbę osób korzystających z usług społecznych oraz ewentualne przyczyny i uzasadnienie niezrealizowania zaplanowanych działań.

W oparciu o odpowiednie dane zostaną w raporcie sformułowane wnioski i zalecenia dotyczące dalszego planowania. Za realizację zadań z zakresu monitoringu odpowiedzialny będzie Kierownik MGOPS w Jasieniu. Podmioty realizujące poszczególne zadania Planu zobowiązane są do udostępniania danych niezbędnych do oceny ich efektów. W prowadzenie monitoringu mogą zostać włączone podmioty zewnętrzne.

5. Zakończenie

Lokalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych dla Gminy Jasień na lata 2025-2030 jest dopiero jednym z pierwszych kroków w kierunku pełnej deinstytucjonalizacji usług społecznych w gminie Jasień. Diagnoza wykazała mnóstwo potencjału występującego na terenie gminy, wskazała jednak także na szereg braków. W dalszym etapie gmina (w oparciu o wytyczne zawarte w niniejszym planie) powinna

zaplanować kolejne kroki i rozpocząć proces wdrażania poszczególnych działań, tak aby z perspektywy kolejnych lat doprowadzić do reformy części usług społecznych na swoim terenie.

6. Spis map, tabel, schematów i wykresów

Spis map

Mapa 1 Położenie gminy Jasień w powiecie żarskim	9
--	---

Spis tabel

Tabela 1 Liczba ludności w podziale na grupy funkcjonalne w latach 2020-2024	12
Tabela 2 Szczególna grupa osób bezrobotnych na terenie gminy Jasień w latach 2020-2024 ..	13
Tabela 3 Liczba rodzin pobierających świadczenia w 2023 r.	16
Tabela 4 Liczba przyznanych zasiłków w gminie Jasień w latach 2020-2024	20
Tabela 5 Liczba rodzin, osób i dzieci otrzymujących pomoc w postaci dożywiania na terenie gminy Jasień w latach 2020-2024.....	20
Tabela 6 Liczba rodzin zastępczych i dzieci przebywających w pieczy zastępczej z terenu gminy Jasień w latach 2020-2024	21
Tabela 7 Liczba osób uzależnionych i liczba „Niebieskich Kart” na terenie gminy Jasień w latach 2020-2024.....	22
Tabela 8 Powody udzielania pomocy rodzinom w roku 2020 i 2024	22
Tabela 9 Analiza stopnia zaspokojenia potrzeb w zakresie realizacji usług społecznych	29
Tabela 10 Usługi społeczne realizowane przez MGOPS w Jasieniu	30
Tabela 11 Działania w obszarze wspierania osób starszych	52
Tabela 12 Działania w obszarze wspierania osób z niepełnosprawnością	53
Tabela 13 Działania w obszarze wspierania osób w kryzysie bezdomności	54
Tabela 14 Działania w obszarze wspierania osób w kryzysie zdrowia psychicznego.....	55
Tabela 15 Działania w obszarze wspierania dziecka i rodziny znajdującej się w kryzysie	56
Tabela 16 Planowane środki finansowe na realizację usług społecznych	57
Tabela 17 Wskaźniki monitoringu.....	60

Spis schematów

Schemat 1 Główne problemy społeczne występujące na terenie gminy Jasień	14
Schemat 2 Lista proponowanych usług w obszarze wsparcia osób starszych.....	36
Schemat 3 Lista proponowanych usług w obszarze wsparcia osób z niepełnosprawnością....	39
Schemat 4 Lista proponowanych usług w obszarze wsparcia osób z niepełnosprawnością....	41
Schemat 5 Zapotrzebowanie na usługi społeczne w obszarze wsparcia osób zagrożonych kryzysem zdrowia psychicznego w gminie Jasień.....	42
Schemat 6 Lista proponowanych usług w obszarze wsparcia osób z zagrożonych kryzysem zdrowia psychicznego	43
Schemat 7 Lista proponowanych usług w obszarze wsparcia dzieci i rodziny	46
Schemat 8 Cele ogólne i cele szczegółowe	50

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba mieszkańców gminy Jasień w latach 2020-2024	10
Wykres 2 Saldo migracji na terenie gminy Jasień w latach 2020-2024.....	11
Wykres 3 Przyrost naturalny na terenie gminy Jasień w latach 2020-2024	11
Wykres 4 Osoby bezrobotne na terenie gminy Jasień w latach 2020-2024.....	12
Wykres 5 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi na terenie gminy Jasień w latach 2020-2024	15
Wykres 6 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na terenie gminy Jasień w latach 2020-2024	16
Wykres 7 Liczba świadczeń zasiłku pielęgnacyjnego w gminie Jasień w latach 2020-2024.....	18
Wykres 8 Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Jasień w latach 2020-2024	19
Wykres 9 Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w gminie Jasień w latach 2020-2024.....	21
Wykres 10 Liczba świadczeń ze względu na powód przyznania świadczenia w 2024 r.....	23
Wykres 11 Wskaźnik pracy socjalnej w gminie Jasień w latach 2020-2024	24
Wykres 12 Rodzaj gospodarstwa domowego w badaniu obszaru: osoby starsze.....	34
Wykres 13 Zapotrzebowanie na usługi społeczne w obszarze wsparcia osób starszych w gminie Jasień	35

Wykres 14 Rodzaj gospodarstwa domowego w badaniu obszaru: osoby z niepełnosprawnością.....	37
Wykres 15 Zapotrzebowanie na usługi społeczne w obszarze wsparcia osób z niepełnosprawnością w gminie Jasień	38
Wykres 16 Zapotrzebowanie na usługi społeczne w obszarze wsparcia osób zagrożonych bezdomnością w gminie Jasień	40
Wykres 17 Rodzaj gospodarstwa domowego w badaniu obszaru: dzieci i rodziny	44
Wykres 18 Potrzeba usług społecznych skierowanych do rodzin w opinii respondentów	45